

DIN VIAȚA

ALEX. CHRISTOFI

CRAIOVA

TIPOGRAFIA N. I. MACAVEI. Str. MADONA-DUDU

1899

II
1283.

Biblioteca Centrală
Regională Craiova

DIN VIAȚA

D-LUI

ALEXANDRU CHRISTOFI

1821

M'am născut în orașul Craiova, din părinți români.

Tatăl meu se numea polcovnicul (politaiu) Iordache Christofi și pentru că a fost prieten cu Tudor Vladimirescu, de fericită amintire, boerii reacționari l'aū surghiunit la Ocenele mari.

Muma mea se chema Maria, care fiind frumoasă, i se făcuse cântec, zicând:

„Cine n'a vădut pe Mica

„N'a vădut nimica.“

1 8 3 0

Am studiat la scoalele publice.

1 8 3 2

Ianuarie 15. Am fost numit iuncăr în armată la Polcul No. 3.

Instructorul meu a fost PARUCICUL SACALOV, de fericită amintire.

Eram poruncit ca până n'o răsări soarele să mă duc la el cu pușca care era mai mare de cât mine.

Intram în casă și-î ziceam :

Să trăești Domnule !

El se deștepta și se întorcea pe partea ailaltă ; un sergent muscal intra în casă și mă învăța mănuierea armei.

Teoria o ceteam acasă, școala soldatului și de pluton.

În curtea de la casele Poroineanului se făcea exercițiul trupeî.

Mergeam și eu câte-odată de plăcere, iar polcovnicul Ion Solomon, mă apostrofa zicând : Acum se vine Domnișorul ! Când 'î spuneam că vin de la D-nu Sacalov, Șeful meu, nu măi zicea nimica, fiind-că eram privilegiat.

Dumineca mergeam în troica lui la visite. La Polcovnicul Solomon era o masă cu za-

cuscă. Am fost cu el la o nuntă : imi face plăcere și astă-dî de câte ori vîd acea casă, care ecsistă încă în Craiova.

SACALOV

Instructorul meu în arta militară a fost parucicul Sacalov, Muscal de fericită amintire, am plîns cînd la anul 1834 a plecat cu Muscalii din țară, dupe ce m'a recomandat la Vodă Al. Ghica de fericită amintire, care în etate de 14 ani m'a numit praporcie.

SOCIETATEA SECRETA

1844. Am fost inițiat de Maiorul Hristache Tell, pe câmpul de la Filaret, astă-dî câmpul libertății în societatea secretă, numită : DREP-TATE-FRĂȚIE și apoi m'a dus la Iancu Ghica de m'a prezentat de achisițiunea ce făcuse.

Eu, Tell și Pleșoianu desfîntasem bătaia corporală, pedeapsă barbară, moștenită de la invađiunile Muscălești, care bătea la stroe.

Cu Nicu Bălcescu de fericită amintire, m'am întâlnit într'un crâng pe drumul de la Cămpina și 'mi a dat o țigaretă în care erea ascuns un bilet de la Tell care zicea:

Scoalate dacă 'ți iubești țara, că acum e vremea.

E L I A D E

În primă-vara anului 1848, nemuritorul Ion Eliad Rădulescu, scria în „Curierul seǔ de ambe-sece“ :

„Iubesc libertatea

„Mă-e frică de anarhie.“

U R S U

Eliade, de fericită amintire, a pus de a jucat ursul lui Diuhamel, la poarta consulatului rus din București, zicând :

„Joacă bine măi Martine

„Să-ți dau iere și masline

„Să-ți măi dau și alt-ceva

„Să fie pe seama ta

Dinca-Dinca-Diuhamel“.

Ca ofițer la punctul Vulcanu, am dat în judecată pe vameșii abusivi — dupe chiar cărțuliile lor; pentru care eu hoțul de păgu-baș am fost urgisit la plata de 15 galbeni amendă.

Alecu Ghica (Căciulă mare), Ministru de Finanțe de atunci, de fericită amintire, vëndând această mare nedreptare, m'a achitat.

Onoare memoriei lui!

Am refuzat 200 galbeni ca ofițer de punct, ca se închid ochii la trecere de lipitori printre picheturi.

1845. Ca militar patru luni am fost de ordonanță neschimbat la Vodă Gheorghe Bibescu. Mi se zicea ofițerul cel frumos.

Căpitan Costache ce 'i zicea și Chehaia, chior de un ochi și schiop de un picior — cu pilul său legendar pe umăr cel cu 7 limbi, care vorbea din ochi cu șeful său Vilara, primul ministru.

Ce zici stăpâne?

Să 'l umflu? și apoi te da afund de nu te mai vedea nici soarele.

O F R A N D A

Eu, Tell și Pleșoianu am dat câte 10 galbeni din toată neaverea noastră, de s'a trimes la puterile mari din Europa, primul protest contra invasiunei muscalilor în țară.

Bine-cuvîntarea miresei de Popa Șapcă

Pleșoianu a scris lui Popa Șupcă la Celei, de și-a luat crucea și evanghelia și a mers la Islaz de a bine-cuvîntat mireasa.

Miscarea de la 9 Iunie 48!

II IUNIE 1848

În acea zi memorabilă de 11 Iunie 1848, Nițu Magheru inițiat, cadet de artilerie, a cetit în Lipscani acea frumoasă constituțiune și printr'o inspirațiune divină a zis:

Acum fraților, să mergem la Palat să mulțumim lui Vodă Bibescu, că a primit constituțiunea.

Zis și făcut.

Mulțimea a mers la Palat, a inundat Pa-

latul Domnesc : capul coloanei era pe scările Palatului și lumea nu se mai isprăvea, strigând :

Să trăiască constituțiunea și Vodă Bibescu ! și Vodă Bibescu, ca bun patriot, în loc ca să comande foc la 2 companii de infanterie, a 4-a și a 8-a și la un escadron de cavalerie, comandat de Bravul Căpitan Mavrocor-dat, care a zis :

Că el s'ar fi supus disciplinei, ca să comande foc, dar ar fi comandat în sus.

Vodă G. Bibescu, ca bun patriot, a sub-scris Constituțiunea și dupe trei zile a abdicat și a eșit din țară.

Costache Rosetti, Aga Capitalei, l'a condus până la frontieră, cu toată cinstea cuvenită unui bun Domnitor.

Maiorul Tell și Paruciu Grigorie Serurie, au venit de la Giurgiu la Islaz și au luat parte la mișcarea de la 9 și 11 Iunie 1848.

Istoria evenimentelor de la 1848 se va face dupe sute de ani, atunci când pasiunile vor înceta, oamenii vor dispărea și adevărul se va putea găsi din faptele și evenimentele acelei epoci.

Timpul poate mult. Adevărul își face loc. Ca să se poată însă face adevărata istorie,

trebuie ca să ecsiste memorii contradictorii ale actorilor acelor evenimente.

Istoria veacului acestuia ne amintește starea românului încatentat de lanțurile robiei și înpilărei unei oligarchii străine de neam și de țară, prosternată și menținută de puternicii împărați vecini, sub pretextul protecțiunei și disputau pretențiunile de răpire și de nimicirea unui popor pe care îl credeau uitat și de Dumnezeu și de oameni.

În această stare de **aservire**, a întreg neamului românesc și când nimeni nu mai eugeta la dăinuirea lui mai departe, de-odată ca prin minune D-deiască, răsăriră pe ici colea câte un român iubitor de neam, uitător de sine, mare la suflet și la inimă, care prin muncă neadormită, contribuiră la redeșteptarea poporului.

Sfortările le-au făcut acești români ajutați de împrejurări favorabile și atunci ei cu întreg poporul român oțelit în nenorociri, știură să cucereasca tot ceea-ce avem astă-zi.

Ei n'au luptat cu foc și sabie, ci cu o pricepere rară a răspândirei ideii de emancipare, a ideilor umane de libertate, fraternitate și egalitate înaintea legii.

PROCLAMAȚIA DIN 1848

„Dumnezeu e Domnul și s'a
arătat nouă ! bine este cu-
vântat cel ce vine întru
numele Domnului.“

Respect către proprietate. Respect către
persoane.

Faților Români !

Timpu mântuirii noastre a venit ; poporu
român se deșteaptă la glasul trâmbiței înge-
rului mântuirii, și 'și cunoaște dreptul său de
suveran.

Pace vouă ! pentru că vi se vestește li-
bertatea !

Pe scurt, poporul romând recapitulând de-
cretă :

1. Independența sa administrativă și legis-
lativă pe temeiul tractatelor lui Mircea și Vlad
V. și neamestec al nici-unei puteri din afară
în cele din întru ale sale.

2. Egalitatea drepturilor politice.

3. Contribuția generală.

4. Adunantă generală compusă de repre-
sențați ai tuturilor stărilor societății.

5. Domnul responsabil ales pe câte cinci
ani și căutat în toate stările societății.

6. Imputinarea listei civile — ardicarea de ori-ce mijloc de corupere.

7. Responsabilitatea miniştrilor şi a tuturilor funcţionarilor în funcţia ce ocupă.

8. Libertatea absolută a tiparului.

9. Ori-ce recompensă să vie de la Patrie prin reprezentanţii săi, iar nu de la Domn.

10. Dreptul fie-cărui judeţ de a 'şi alege dregătorii săi, drept care purcede din dreptul poporului întreg de a-şi alege Domn.

11. Gvardie naţională.

12. Emancipaţia minăstirilor închinată.

13. Emancipaţia clăcaşilor ce se fac proprietari prin despăgubire.

14. Desrobirea ȝiganilor prin despăgubire.

15. Reprezentant al ȝerei la Constantinopol dintre români.

16. Instrucţie egală şi întreagă pentru tot românul de amândouă sexele.

17. Desfiinţarea rangurilor titulare ce nu au funcţii.

18. Desfiinţarea pedepsei degradingătoare cu bătaia.

19. Desfiinţarea atât în faptă cât şi în vorbă a pedepsei cu moartea.

20. Aşedămintele penitenciare unde să se spele cei criminali de păcatele lor şi să iasă îmbunătăţiţi.

21 Emancipatia israelitilor si drepturi politice pentru oricare compatrioti de alta credinta.

22. Convocarea imediata a unei adunari generale extra-ordinare constituante alese, spre a reprezenta toate interesele sau meseriile natiei, care va fi datoare a face constitutia tarii pe temeiul acestor 21 articole, decretate de poporul roman.

---

20 AUGUST 1848

Sosirea lui Tal'at Efendi în București

August 20. Tal'at Efendi, a venit în București și ca să împace pe Rusia, a stăruit de guvernul provisoriu, de s'a transformat în locotenentă Domnească, conform regulamentului organic, cu Eliade Rădulescu, Gen. Nicolae Golescu și Gen. Tell.

Septembrie 13. Dupe intrarea turcilor în București și venirea muscalilor pe sub munte, guvernul provisoriu a demisionat și a numit dictator pe general G. Magheru.

Disolvarea taberei de la Troian din Vâlcea

În vechime partidele politice se tolerau și se respectau.

Iată un exemplu:

Județul Vâlcea este leagănul libertăților noastre publice.

De acolo au eșit oameni de stat ca *Ghiță Golescu*, de fericită amintire, șeful partidului național-liberal, care a condus partidul liberal pe calea de toleranță și de înfrățire.

A ales și a trimis deputat la Cameră pe un d. Lahovary, conservator cinstit, de care Ion Brătianu s'a mirat.

De acolo la 1848, s'a sculat generalul G. Magheru, amicul meu de fericită amintire, cu panduriile lui, și a format tabăra de la Troian.

Turcii intrase în București și muscalii veneau pe sub munte, ca să atace tabăra gen. Magheru.

Octombria 14. General Magheru, dupe o scrisoare olografă a lui Colhum, consulul englez la București, pe caru o posed astăzi și în urma unui consiliu de resbel, a disolvat tabăra de la Troian din Vâlcea; prin aceea scrisoare anunța pe generalul Magheru, că

politica muscălească este a pune ^{nimeni} și el
pe români cu turci. ^{nimic de cât}

Dupe îndemnul col. Nic. Pleș
ofiterii am renunțat a ne lua le ^{pentasie}.
Octombrie 1848 și casierul Sem
sat la București cu casa plină cu

La Constantinopol am mers eu și Ploșoi
la Fuad-Pașa, de i-am făcut o vizită, care
ne-a spus că și muscalii au admirat starea
economică a țării, așa că guvernul provisoriu
a făcut cheltueli numai din lista civilă fără
nici un împrumut.

Liberarea lui Popa Șapcă

Eū și Pleșoianu, un an de zile am stăruit
la Sublima Poartă, de s'a permutat Popa Șapcă
de la Sf. Munte la Brusa.

Coșut erea ecsilat la Chiutaia, 6 ore de-
părtare de Brusa, în interiorul Asiei.

La Brusa erau internați 22 de ecsilați. Am
fost foarte bine tratați de turci.

Ni se zicea, că noi ecsilați, suntem musa-
firii ai Sultanului Abdul-Medgit.

---

archia din Constantinopol

Disolvare

—
mă cu D-na Eliade, am mers la
n Constantinopol și am ascultat
făcut de 12 archierei, îmbrăcați
In vec' mai aur.
se res

Moșele grece din fanarul din Constanti-
nopol, la anul nou când ridică pe copii la
grindă le ura zicând:
și Domnitor în România.

Voiagiu în Egipt

Eu, Tell și Pleșoianu am făcut un voiagiu
de 70 de zile în Egipt și Siria.

Hoții

La Palestina ne-a eșit hoții înainte, dar
fiind din acelaș trib cu escorta noastră, nu ne
au jefuit.

Sara am poposit la mănăstirea Sidonului
și am spus superiorului ceia ce ni se întâm-
plase. Superiorul a întrebat pe Ali-Beî, șeful

escortei noastre, despre acest eveniment și el a răspuns că aceasta nu a fost nimic de cât o fantasmă.

La Beduini aceasta este o fantasmă.

Piramide

Intrarea adevărată în piramide până atunci nu se găsisese.

Cu lumânări de ceară în mână, ne-am suit pe un zid îngust și apoi ne-am coborât în catacombele Egiptului, unde culorile de verde și roșu, erau bine conservate.

Suirea pe Piramida cea Mare

Două beduini mă ridicau de mâini din treaptă în treaptă iar eu mâncam pâine și brânză. Tell și Pleșoianu râdeau de se prăpădeau!

Măreata vedere și infinitul lui Dumnezeu.

Uraganele spulberă munții de nisip de la un loc la altu.

---

*Mărire întru cel de sus lui Dumnezeu și
pace pe pământ oamenilor cu bună-voință.*

Vântul numit Hamesi

Când bate acest vânt teribil, toată suflarea
se închide în casă, de aceia mai toți copii
sunt orbi sau chiori!

Cimitirul din Pera, din câmpul francilor de la Constanținopol

---

Eu și general Gheorghe Magheru, cu banii
lui Iscovescu, pictor evreu, am făcut un mo-
nument fără pereche, unde se odihnește Ion
Negulici, pictor eminent și om de Stat — a-
micul nostru, — împreună cu fratele Iscoves-
cului, iarăși pictor și un preot român.

Cântecul poporan despre Eliad ¹⁾

Frunză verde liliac,
La poartă la Eliad
S'a ridicat baiarac;
Boerii s'aū speriat.
Cucoanele-aū officat
De frica lui Eliad.

Iar boerii s'aduna,
Stînjini de galbeni făcea,
Și la Sultanul mergea;
Și așa se tînguia:
„Stăpâne, Măria ta,
De ce-ai liberat țeara?
De la munte păn' la baltă,
Ai liberat țeara toată!“

Impăratul c'audea,
Veste la Pași să dedea,
Pe Turci că mi 'ți 'i scornea.
Ca frunza și ca iarba;
La București că venea,
Și pe câmp se așeza.

---

¹⁾ Acest cântec mi s'a comunicat de Dinu lăutarul fost țigan al Cuenlui, la 1848, în satul Miulesci, distr. Dâmbovița; iar Dinu zicea că a învățat acest cântec de la un lăutar din Târgoviște.

Această poezie s'a publicat în Columna lui Traian, No. 5, pe 1873.

Corturile și întindea,
Steaguri roșii ridica;
Lumea proptea se puneă,
Nici prin târg nu mai lăsa.
De foame ce le era
Dovlecii verzi că mi îți mânca.

Turcii unde așa vedea,
Mâna pe masdraci puneă,
Și prin lume s'abătea;
Lumea că se spăimânta,
La oparte că se da;
Ei prin târg că mi îți intra,
La cazarmă drept trăgea.

Militarii că îi vedea,
Tunurile slobozea
Nici-un Turc nu rămânea;
Numai unul mai scăpa
Și la Pașa alerga;
Și alți Turci mai mulți venea,
Grele focuri ridica;
S'unde drumul că le da,
Militarii mulți cădea;
Și alții se speria,
Și peste uluci sărea,
Și cari mai rămânea,
Steaguri albe ridica

Dar Eliad ce facoa ?
In vapor că se puneă,
Drumul Bălței că lua.
La împărăția mergea :
Impăratul că 'l vedea.
Lui Eliad îi grăta :
„Eliade, dumneata,
„De ce-ai liberat țeara ?
„De la munte pân' la baltă
„Ai liberat țeara toată !

Semn la gealat că dedea,
P'aci capul să i-l ia ;
Eliad ce mi'ți făcea,
Peptul că mi'ți desfăcea,
Și pe piele arăta
Șapte pecetii ce avea. ¹⁾
Impăratul că vedea,
Fața lui îngălbena,
Limba în gură amuția,
Și așa îi răspundea :
„Eliade dumneata,
„Mare 'ți-e vitejia,
„D'ai liberat țeara toată,
„De la munte pân' la baltă.“

¹⁾ Semn de putere mare, ce vine de la Dumnezeu, după explicarea lăutarului, ce mi-a comunicat acest cântec.

Eliad atunci pleca,
Drumul Bălții apuca,
Pe dincolo că mi'ți da,
La Ungur că mi'ți mergea ;
Ungurul când îl vedea,
Luî Eliad se 'nchina.

Părintele Snagoveanul
Care-a desrobit țiganul,
In vale 'n palat ședea,
La bilețuri că făcea,
Veste 'n țeară că mi 'ți da.
Țiganiî toți că afla
Și tare se bucura ;
Româniî se 'nveselea
Că claca se mieșora,
D'o mai veni Eliad
Claca s'a desfînța,
Nici ipotați n'ar mai fi,
Cutierii vor lipsi,
Lumea că s'o înveseli.

Dear vrăjmașii ce facea ?
La muscali că mi 'ți fugea,
Rusia că 'mî-o scornia,
Ca frunza și ca iarba ;
La București că pornia ;
Și mult aci nu ședea,

Oi la Unguri se ducea,
Și prin sate s'abătea,
Ca lăcustele cădea,
Ședea 'n sate și iarna ;
Când în primă-vară da,
Iar la Unguri mi 'ți pornea ;
Ungurul când mi 'i vedea,
Grele focuri ridica,
Și pe toți îi pisăgea,
Tot stângenî mi ți'i făcea ;
Iar Liders când mi 'ți afla,
După ei și el pleca,
Pe dincolo că mi 'ți da,
Și în Unguri năvălea.

Dér Ungurii ce făcea ;
Treî gloante că repezea,
Pe Liders mi ți-l rănea ;
Dér el cu dîle scăpa,
Ș'apoi tot la noi venea,
Doftorii de 'l căuta.

Eu și Pleșoianu un an de dîle am solici-
tat de la sublima Poartă de ne-a dat un man-
dat de 25000 lei, de am mers la Brașov, am
plătit datoriile d-nei Tarsița Tell și am a-
dus-o la Chio în Archipelag în coadele Mă-

rilor și am făcut-o teslim soțului său cu copii.
La Orșova m'au arestat Nemți.

Eu, Tell și Pleșoianu am mers la Viena, Lipsca, Berlin, Venetia, Paris și Londra.

La museul din Londra am vădut o piatră verde mare patrată care se dice că a cădut din lună.

N'am voit să intru în țară cu condițiuni, să ling unde am scuipat, dupe cum a făcut colonel Radu Catana, Gheorghe Văleanu și alții și am preferat mai bine să mănânc pâinea neagră a exilului.

Garda civică

Ca șef al gardei naționale din Craiova în timp de 9 ani fără diurnă, am făcut uniforme la 4 ordonante care s'au distins și punga mea a fost deschisă la toate cheltuelile neprevădute în budgetul gardei în timpul resbelului 1877-78 pentru care d. general Călinescu, inspectorul gardelor civice după o inspecțiune ce a făcut

pe teren la 2 batalioane de gardiști rămând mulțumit a declarat :

Garda civică din Craiova este garda model.

În timpul acesta nu s'au întâmplat nici crime, nici delictе.

Ofrandă statului

Am dat ofrandă statului pensiunea mea pe 4 luni și 100 galbeni cu împrumutare fără dobândă.

Ofrandă

Am oferit liceului din Craiova 221 volume cărți cumpărate de la Paris cu lei 1905 90 și am făcut un început de bibliotecă populară, pe care le-a cumpărat d-nu Eugeniu Carada.

Am dat donațiune statului lei 2189. (Monitorul Oficial No. 104/79),

---

REȘID PAȘA 1852

Reșid Pașa, marele vizir al Sultanului Abdul Medgid, padișahul otomanilor de la Constantinopol, de fericită memorie.

El a condus politica Orientului, timp de jumătate de secol.

El era filo-român și a respectat drepturile românilor dupe tractatele ab-antiquo de la Kuciuc Kainargi.

El era în luptă continuă cu Mehmet Ali-Pașa, bell homme, cumnatul Sultanului, șeful partidului otoman (fanatic).

El a dat ospitalitatea familiilor lui Tell și Eliad de s'aû stabilit la Insula Chio în Arhipelag, din coadele mărilor, dându-le pensii mensuale și lui Eliad o gratificație de 100.000 lei.

Când l'am rugat pentru decorațiunea pictorului Aman, mî-a zis: Je m'en occuperè; și a doua zi decorațiunea a fost gata.

El a transferat pe preotul Radu Șapcă, de la Sft. Munte, la Brusa, unde ereau internați cei 22 români exilați.

E l mî-a făcut o pensiuie.

Prin el am uodificat o scrisoare vizirială

către Știrbei-Vodă, pentru intrarea lui Pleșoianu în țară.

Sub el, ni se zicea: musafirii Sultanului.

LEGIUNEA ROMANA DE LA 1853

După intrarea muscalilor în țară, românii expatriați, din toate unghiurile lumii, au alergat acolo, unde pericolul patriei lor îi chema.

Dumitru Brătianu, a scris de la Londra lui Tell la Chio să lase nemulțumirile lui la o parte, (la 19 Iunie 1848 a fost legat de către I. Brătianu și Rosetti), să încingă sabia și să-și facă datoria de român pentru țara lui iubită.

Atunci Tell a plecat de la Chio, a venit la Smirna, și de aci am mers împreună la Constantinopol. Acolo, se adunase mai mulți exilați români, între care și Nicolae cu Alexandru Goleșcu, fratele lui, care venisă de la Paris cu două Polonezi oficeri de stat major.

După două luni și mai bine de așteptare la Stambul, indolența și bacalâmul turcilor esasperase pe Tell, care pierdând răbdarea, s'a decis a se întoarce la Chio de unde ple-

case ; fiind cu neputință ca eu să-l conving a mai aștepta.

A doua zi am mers cu el la Reșid pașa, atunci ministru de externe, ca să 'și ceară concediu. După ce Reșid pașa 'i-a explicat, pe cât s'a putut ca să înțelegem — dificultățile ce se iviseră în consiliu de miniștri, care se compunea în majoritate de fanatici, l'a angajat ca să mai aștepte să nu plece, iar Tell abia s'a înduplicat ca să mai rămână.

Impresiunea ce făcuse asupra lui Reșid pașa hotărârea lui Tell de a pleca, l'a silit ca să ese din camera lui, pe când noi ne coboram pe scară și l'a rugat din nou ca să nu plece.

A treia zi, a eșit o iradea a Padîșahului, în care noi capitani, am fost admiși ca maiori în legiunea Română care era să se formeze.

1853

Octombrie 14. Noi toți românii împreună cu colonel Betnarcik și un căpitan, oficeri polonezi de stat-major și cu colonelul Blank, frances din Lyon, am plecat din Constantino-pol cu vaporul pe Marea-Neagră și am mers la Șumlea, fortăreață de primul rang, reșe-

dința lui Omer pașa, generalismul armatelor otomane pe atunci.

ȘUMLEA 1853

La Șumlea am găsit ca la 120 soldați cu un parucic, deivos, precum și alți oficeri români prizonieri, pe cari turcii îi tratau foarte bine.

La Șumlea eu eram stolnicul care îndestulam cu mâncare 26 oficeri pe socoteala lui Tell, de și aveau lefi și 'mă-au propus să contribuiască, dar Tell nu vrea să audă de asemenea propunere.

Eliade, temându-se de flotele rusești, n'a voit a merge cu noi cu vaporul pe Marea-Neagră, și împreună cu Popa Șapcă a venit la Șumlea, traversând munții Balcani.

Militarii români exilați cu prizonierii soldați români, cari se aflau la Șumlea, trebuiau să formeze cadrele unei legiuni de 10.000 soldați ce era a se face în țară cu cheltuiala Sultanului, sub comanda generalului Tell, dupe legile țerei, cu o bandă albă la mâna stângă, ca să se poată distinge în resbel.

Intre oficerii streini de Stat-Major, care se

oferiseră de a se înrola cu noi în legiunea Română, era și Colonelul Francez, Blanc din Lion, exilat de Napoleon. N'am vădut un om mai stoic, cu manierele cele mai frumoase și cu sentimente adevărat democratice.

S'a redijat și o proclamațiune către poporul din Basarabia, pe care îl chema la unire cu țările surorî.

Francezii erau la Varna și făcuseră șosea ca să treacă în Basarabia.

Toate fiind ast-fel pregătite și aranjate între Tell și Omer-Pașa, caii ereau aduși în curte cu merindea pe ei și în momentul când eram gata să încălecăm pe cai și să zicem Doamne ajută, ca să mergem la Calafat, ca fulgerul, din fatalitate Eliade cu preotul Șapcă sosise din Constantinopol peste Balcani la Șumlea și Omer-Pașa a chemat pe Tell ca să-l împace cu Heliade!

În timpul acestei întârzieri, convențiunea cu Austria s'a făcut; turcii nu mai aveau trebuință de concursul românilor; proiectul de campania aliaților, care era să se facă de la Varna prin Basarabia, după dorința lui Napoleon, a căzut și unirea principatelor cu Basarabia, care s'ar fi proclamat de baionetele soldaților români, a rămas suspendată, căci așa a fost destinat de providință!

Dacă noi am fi apucat să plecăm cu o oră înainte de a veni Heliade la Șumlea și am fi sburat ca vîntul la Calafat, unde 400 dorobanți cu maiorul Burileanu trecuseră la turci, români ar fi fost în picioare și Austriacii cu toată convențiunea lor, n'ar fi putut să intre în țară, sau dacă Vodă Știrbei ar fi fost la înălțimea prevederilor politice și ar fi trecut la turci, când a fost invitat de guvernul Otoman, evenimentele ar fi luat altă față pentru binele țerei noastre !

Iată ce zice ziarul oficios al guvernului Otoman :

„Journal de Constantinopole, Echo de l'Orient No. 494, Jeudi 19 Janvier 1854.

„Mardi dernier, M. Tell, sujet Valaque du gouvernement impérial, militaire capable, honnête homme, aimé de ses concitoyens et dévoué a son Souverain, est parti pșur Choumla avec le grade de liva (général de brigade) et accompagné des majors Serurie, Christophie et Lazureanu. Jouissant à cet titre de l'estimé et de la confiance de ses concitoyens les valaques, il les realliera facilement autour de la bannière impériale et tous marcheront avec courage et résolution contre l'ennemi qui opprime et ruine leur pays et voile tous droits.“

Iată în ce stă câte-odată destinul națiunilor, dupe cum zice Bataillard, un filo-român, în scrierile lui!

Tell, cu 8 copii la Chio, și cu 1500 lei pensiupe pe lună; la Sumlea avea 10,000 lei pe lună, și n'a voit să rămână lefegiu în statul-major și la ordinele lui Omer-pașa și împreună cu noi toți oficerii români, cari eram bine retribuiți, am plecat cu toții de unde am venit, rămânând la Omer-pașa numai Eliade!

Iată scoala de devotament și abnegatiune a generațiunei de atunci!

Ce ar zice, amicul nostru stegar, despre desinteresarea lui Tell în comparațiune cu cum-lardul prim ministru și censor la banca Națională, d. I. Brătianu?

Fie bine-cuvîntat cel ce vine în numele Domnului

EPITAFUL LUI ISCOVESCU

(Făcut de Bolintineanu)

Născut în București la 1816, mort în Constantinopol la 1854 Oct. 24 și înmormântat la cimitirul ortodox din Constantinopol:

Abia se nasee o floare în arborul de viață,

A nefericitei țări.

Și moartea cea fatală, o scutură, o înghiață,

Sub ale sale crude ș'amare sērutări;

Așa peri departe de patria-i iubită,

Pictoru esilat.

Cu anii sēi cei tineri, cu fruntea înflorită,

De vise grațioase, ce n lacrămī s'au schimbat.

Eliade a compus și el pentru Iscovescu următoarele versuri, destinate tot pentru piatra sepulcrală; însă epitaful lui Bolintineanu a fost preferat, după cum asigură D-nu Christofi, în epistola sa de la 22 Maiu 1875 către editorul acestei colecțiuni: așa dar epitaful lui Bolintineanu, nu al lui Eliad, este săpat pe piatra lui Iscovescu.

Eată și epitaful lui Eliade:

Români, ce e viața? Travaliiu și putere....

Am viețuit; căci multe și piedici și nevoi

Trecut-am cu sudoare, cu aspră neavere,

S'ajung la cultul artei; cu ea sunt între voi;

Cu ea sunt în museuri, cu ea la Dumnezeu.

Tot în cimitirul ortodox din Constantinopol să repausă și țărina Preotului Luzin din Craiova, căruia D-nu Grigorie Serurie i-a făcut următorul epitaful, ce îl reproducem aci spre memorie:

De patria'i departe victima libertății,
Sub astă piatră rece, ca simțul de tiran,
Află eterna pace martirul verității,
Monahul creștin, preot și demnul fiu român.

ATANASIE LUZIN

Născut în Craiova, la anul 1823, Oct. 21.

Mort în Constantinopol la an. 1853 Oct. 21.

NB. Câte-și trei martiri ai libertăți să re-
pausă sub acelaș monumenut funebru, în ci-
mitirul ortodocs din cartierul Pera din Stam-
bul, făcut cu banii rămași de la Iscovescu, și
executat de D. Al. Christofi și gen. Gg. Ma-
gheru, după cum asigură cel d'ântăiu.

Desrobirea Tiganilor

Te slăvesc, o! zi ferică! sfântă zi de libertate,
Tu a cărei mândră rază sufletul român strebate!
Te slăvesc, o! zi măreață pentru patria'mi iubită
Tu ce arăți ochilor noștri Omenirea desrobită!

Veacuri multe de durere au trecut cu vijelie
Sub asprime plecând capul unui neam în osândire
Dar românul cu a sa mână rupe lanțul de robie
Și țiganul, liber astă-zi, se deșteaptă 'n fericire!

Azi e soarele mai falnic ! lumea azi e mai voioasă !
Azi în piept inima'mi crește ! azi e viața mea frumoasă,
Căci la glasul libertății vîd Moldova deșteptată
Și la glasul omenirii o simțesc înduioșată.

Fală 'n lume și mărire pentru tine 'n veci să fie
O ! Moldovo, țară mîndră ! tu ce dai sfînta dreptate !
Brațul tîu ce sfarmă astă-zi un jug aspru de robie,
Tie însă-și pregătește viitor de libertate !

VASILE ALEXANDRI.

Iași, 31 Ianuarie 1844.

Faptele bune ale D-lui Al. Christofi

1840 1-a faptă bună

Ca ofițer la schela Vulcan, am refusat propunerea făcută prin vameși să iau 200 galbeni, ca să închid ochii la trecerea de lipitori peste frontieră.

1842. A 2-a faptă bună

Am fost numit ofițer la schela Căineni.

Colonelul Banov mî-a recomandat pe arendașul seu, ca să-i fac toate înlesnirile cuvenite, a trece frontiera; așa am și făcut dar n'am primit 200 galbeni ca să las să treacă lipitori.

Arendașul a trecut lipitorile prin schela Vulcanu, unde ere Musceleanu ofițer de punct.

1849. A 3-a faptă bună

La Constantinopol, frații Golești de la Paris, voind să vină în ajutorul românilor exilați și de oare-ce guvernul prințului Știrbei făcea omului lor din țară toate piedicile ca să nu poată ipoteca moșiile lui.

Mi-a trimis la Constantinopol un plic cu copii legalisate dupe actele moșiilor lor, ca marele vizir Reșid Pașa, să le recomande lui Fuat-Pașa, agentul lor în București, ca să se poată face acel împrumut.

Un plic a stat la poștă două săptămâni, până ce am putut face economie de 70 lei, din pensiunea mea de lei 500, ce aveam pe lună.

A 4-a faptă bună

Al 2-lea plic a stat iarăși la poștă două săptămâni până ce am încherbat lei 50.

A 5-a faptă bună

Toate aceste acte mi le-aun cerut și le-am dat D-nei Eliade, zicând : că ea frecventează haremurile, vorbește limba turcească și va putea reuși la Reșid Pașa.

D-na Eliade, a făcut soțului său 5000 lei pensie pe lună și 100.000 lei gratificație și actele mele le-a dat afund, zicând marelui vizir :

„Altetă, mâine poate să aveți trebuință de sabia lui Tell, astă-dî însă, aveți trebuință de pana lui Eliade.“

Părintele Radu Șapcă, ne scria la Constantinopol, că grecii îl puneau să facă răzoare și altele și ne ruga ca să-l scoatem de acolo.

Eă și Pleșoianu, un an de zile am făcut potecă la sublima Poartă și miniștrii turci ne-au ascultat plângerea și au transferat pe compatriotul nostru la Brusa între frații lui.

1849. A 6-a faptă bună

Un an de zile, am solicitat de la Sublima Poartă de mî-a dat 25.000 lei, cu care am mers la Brașov, am plătit datoriile D-nei Tell și am dus-o la Chio, în Archipelag, în coadele Mărilor, împreună cu copiii ei, făcând-o teslim bărbatului său, generalul Tell.

Am traversat Banatul și Transilvania, care era în stare de asediu și se vedea încă pe câmp miseriile resbelului civil, dintre Unguri și Români.

De la Constantinopol, am cerut voe la Prințul Știrbei ca să intru în țară și Ali-Pașa mi-

nistru de externe otoman, vădând că Vodă Știrbei cerea să mă iscălese în jalba ce i-am dat, cu gradul de parucie, mi-a făcut o pensiuue de 500 lei pe lună.

Cu aceasta, Prințul Știrbei voia ca eu să deviu sperjur.

Alți exilați însă, ca : Col. Radu Golescu, G. Văleanu și alții, au primit condițiunea umilitoare și au intrat în țară.

1849. A 7-a faptă bună.

Guvernul turcesc din Constantinopol, erea cel mai liberal și popular.

Turcii au niște obiceiuri frumoase : superioru mai întâiu salută și apoi inferioru mulțumește superiorului cu temenele.

Ministrii otomani când vorbesc cu cine-va, vecinu cel de lângă el, care sta alături, n'auze oe vorbesc acei două, așa de încet vorbesc !

Voiagiul la Londra. Eu, Pleșoianu și Tell, am voiagiat de la Paris la Londra, cu societatea, timp de 10 zile și ce am vădut în timpul acesta nu poți vedea mergând singur nici în .6 luni.

Am vădut acolo minunile artei. Tunelul de sub Tamisa, scobori 99 de trepte cu 2 despărțiri, luminat electric, drum de fer și trotuar pentru pietoni.

Atunci, Londra era populată cu 5 milioane locuitori, cât toată țeara românească.

Acum, se mai face alt tunel pe snb Tamisa, pentru înlesnirea comunicațiunei, timpul este banî, zic englezii cari știu să-l întrebuinteze.

Dumineca și sîrbătoarea pînă după eșirea din biserică, nu veđi suflet de om pe strade.

Am fost la Windsor, locuința de vară a reginei.

Am vîdut între alte curiosități un mic castel, pe dinafară tencuit cu pietri de cremenă.

Dupe Tamisa toate casele pe jumătate se vîd inegrite de atmosfera care este jos.

Am fost la o dioramă unde se reprezenta arderea Lisabonei. Admirabilă artă.

1872. A 8-a faptă bună

La Smirna aveam un prieten cismar grec numit: Palamari, om cinstit și de omenie; prin el corespondau toți românii de la Constantinopol și Paris. D-na Eliade trimetea de la Paris fetelor la Constantinopol multe obiecte prin Palamari de la Smirna fără nici un interes.

La Constantinopol am fost cu D-na Eliade la Patriarhie și am ascultat serviciu divin cu 12 episcopi îmbrăcați în odăjdii muiate în aur.

Dorința noastră era ca să putem fi la Ierusalim pentru ziua de Paște, să putem vedea lumina care se scoboară din cer pe Sfintu mormint, după cum spuneau călugării; dar zăbava de 14 zile de la Damietta cu corabia noastră din lipsa vântului favorabil, n'a putut eși în Marea Mediterană, ne-a făcut să nu putem fi la Ierusalim pentru ziua de Paști.

La Constantinopol locuiam în casa unui grec văpsitor, căruia i-am botezat un băiat, grecii respectă foarte mult pe nași, cărora le dic : Cumbari.

1857. A 9-a făptă bună

Când am intrat în țeară, eu, Pleșoianu și Tell, în locul etichetelor servile introduse de grecii fanarioți din timpul de recădere, am introdus în societatea noastră cea veche, etichetele cele noi ale nemuritorului ION ELIADE RĂDULESCU, care prin scrierierile lui pregătise pe poporul Daco-român pentru ziua cea mare de 9 și 11 Iunie 1848. El a zis : „Iubesc libertatatea, mi-e frică de anarhie; și cine o să lege clopotei de gâtul mărtanului.“

Lumea veche ne lua în ris, ne satira în zeflemele; ne zicea : golani, vagabonți, salvarații, cumularzi și nu mai știu câte alte ase-

menea gentilete, zicând că : le-am luat țiganii și moșiile.

1857. A 11-a faptă bună

În acest timp d. Eugeniu Carada era un tânăr plin de focul sacru al patriotismului ; învățase limba turcească, seria piese de teatru și se ocupa de literatura română.

În acest timp de tiranie, între lumină și întunerec, ispravnicul Filășeanu a arestat pe acest tânăr pentru crima, că prin satirele lui trimitea caprele la Arnota.

Eu am mers la Filășeanu, 'i-am pledat cauza și a fost liberat de la închisoare.

D-nu Eugeniu Carada, voind a merge la Paris pentru studiu, eu i-am oferit în timp de 3 ani câte 100 galbeni pe an, dându-i un acout de 50 galbeni, pe cari mi-a înapoiat.

1860. A 12-a faptă bună

Ca autoritate am desființat plocoanele și peșcheșurile.

1864. A 13-a faptă bună

Am înscris în listele electorale electorale pe Boicea Radianu. M'am expus puterei discreționare a dictatorului Caliman, care 'mî-a re-

proșat că am încris în listele electorale pe Boicea Radianu, leaderul liberal.

1869. A 14-a faptă bună

Am dat 200 lei la societatea culturală a Transilvaniei. Sunt membru al societății cu diplomă.

1878. A 15-a faptă bună

Martie 4. Ca șef al gardei civice din Craiova am dat drapelul la gardiști și un banchet la 300 soldați și 32 ofițeri, cari s'au întors de la Plevna.

CANTECE POPULARE DE LA 1848

Frunză verde și o lălea
Ni s'a dus gubernia,
Și s'a dus pe chee în sus
Să mi-ți vie cu sfranțuzi,
Cu sfranțuzi și cu englezii
Ca să mi-ți bată pe ruși.

Mugur, mugur, mugurel,
Biru greu, podvada grea
Mugur, mugur, mugurel,

Săraci de noi,
Mugur, mugur, mugurel,
Bate-î Doamne de ciocoî
Mugur, mugur, mugurel,
Cum ne bat şi ei pe noi
Mugur, mugur, mugurel.

Hei Abner. Abner
Câtă deosebire este,
A privi omenirea
Cu ochiul tinereţii.
De cât cu ochiul rece,
De vîrstă vestejit !
Când tapăn nodorosul,
Grozavul toroipan,
Ce acum abia îl ridic,
Îl repeziam rotindu-l !
S'au nu, nici-odată
Nu ridica piciorul,
După tapeţi la arme,
Fără incredinţare,
Că Sara se va întoarce
Deplin învingător !

De ARISTIA

Fie bine cuvîntat !

SATIRA DE LA 1848

Salutare frați țigani
Dabulechi suverani,
Toată vara ura, ura,
Acum 'mi feștelirăți luna.

Iată cum ne satira ciocoii la 48, cu toate
astea tot ei au rămas cu dinții de opincă.

Aprilie 12. Dupe „Alegătorul Independinte.”

Neprimirea dimisiunei 1879

Publicăm cu plăcere adresa inspectorului
general, cu care respinge demisiunea vetera-
nului luptător Al. Christofi, din funcțiunea de
șef al gardei naționale din Craiova.

D-nu Christofi, are titluri câștigate cu sudori
la recunoștința țerei; noi salutăm cu bucurie
hotărîrea ce a luat de a rămâne în capul
gardei.

Copie. Ordinul Inspectorului General al Gardei Ci-
vice, către Comandantul Legiunei din Craiova.

De când îndepliniți funcțiunea de coman-
dant al acelei Legiuni, prin zehul, activitatea,
capacitatea și modul D-voastră de a conduce
și a administra acea legiune în timpurile și
evenimentele cele mai grele pentru țară, In-

spectorul tot-d'auna deplin convins că acea legiune devenită de model, datorează Comandamentului D-voastre gradul de administrare și prosperitate la care a ajuns, n'a lipsit nici-odată a vă exprima viile sale mulțumiri în tot-d'auna și își-a făcut o plăcere de a da model acea Legiune.

Din cele ce preced, recunoscând că lipsa de la comanda acelei Legiuni al unui ast-fel de brav și gelos comandant, ar lăsa o lacună foarte simțită și mult regretabilă în această instituțiune și sperăm că chiar D-voastră înși-vă ați regreta, vedând că acea Legiune pentru care ați luptat atât de mult, spre a o pune la înălțimea misiunii sale, prin retragerea D-vastră, ar începe să piardă acea vigoare de conducere, ne mai fiind insufletită de prezența D-voastră.

Inspectorul în numele acestei instituțiuni și al acelei Legiuni, care s'a flatat în tot-d'auna, că are fericirea a avea în cadrele sale un ast-fel de devotat comandant, nu vă poate admite dimisiunea ce ați prezentat și continuați cu comanda pe care aveți cualitatea a o ține cu atâta abilitate, ne vom felicita împreună că au conrespuns așteptărilor ce patria este în drept să pretindă de la noi.

Inspector General, **Călinescu.**

1896

Dupe ziarul Naționalul, de la 15 Noembrie 1896

O FAPTA BUNA

Semnalăm o noua faptă bună a d-lui Christofi din Craiova.

Această faptă se vede din următoarea scrisoare a d-lui Christofi :

Domnule Director,

Ca creștin și liberal voesc a-mi face d'ale sufletului și având în vedere lipsa în care se află astă-zî locuitorii mai jos însemnați, printre care sunt văduve și orfanî, am hotărât, pe lângă alte datorii deja dăruite, să dăruiesc și locuitorilor din 5 comune mai jos însemnate, banii ce'mi datorează cu acte definitive și autentice, depuse deja în ecsecutare, care cu dobânda s'au îndoit, ca să mi se zică, cel puțin un bog-d'aproste, dupe cum zicea inteligentul și eminentul om de Stat Mihail Cogălniceanu, pe când nu 'l lăsa să vorbească la tribună, partisanii lui Ioan Brătianu.

Iată și adresa prin care d. Primar al co-

munei Livezile, mulțumesc d-lui Christofi,
pentru fapta sa generoasă :

Domnule,

„Vedând suplica d-voastră admisă în registru la No. 53/96, prin care dăruiti locuitorilor acestei comune suma de lei 19.919, bani 94 și 98 coale timbrate ce vă datorau cu acte autentice, puse în executare, care cu dădânda lor s'au îndoit, și renunțați de a-i mai cere.

„Sub-semnatul în numele locuitorilor, vă exprimăm viile noastre mulțumiri pentru buna-voință ce ați avut de a dăruii suma sus zisă, și dorim ca fie-care domn să aibă un suflet nobil ca domnia-voastră.

Bine-voiți, vă rugăm a primi, stima și devotamentul ce vă conservăm.

Primar, **N. M. Dragotă**

Notar, *M. Stoiculescu*

Poporului martir

„Deșteaptă-te române!“ cântăm în gura mare ;
„Deșteaptă-te române!“ strigăm cu 'nflăcărare,
Dar cântecul se pierde ca sunet în zadar,
Când vorbele 's tot vorbe și fapte nu răsar.

Destul a fost cântarea, n'o mai spuneți într'una ;
Vedeți să nu se sfarme d'atâta sgomot struna
O frați de peste munte de dușmani împilați,
S'au spus destule vorbe ! Toporul apucați.

Și 'n ungurul obraznic loviți cu 'nversunare,
Căci ast-fel casa voastră se află în pierzare.
Și 'n ungurul obrasnic loviți cum știati voi
Să faceți altă dată în vremuri de nevoi.

O frați, porniți pe calea ce duce sus la munte,
Pe unde știu Iancu pe unguri să'i infrunte ;
O frați, urcați pe piscuri cu Horia în zori,
Armați-vă ca dânsul cu fulgerul din nori !

Nu, nu mai este timpul de cântece deșarte :
Câmașa ca și Iuda azi ungurul ți-o 'mparte ;
Ridică grabnic brațul, martirule popor :
Ajută-te, și Domnul îți vine 'n ajutor !

N. ȚINCU.

OFRANDE

DUPE MONITORUL COMUNEI

DE LA

22 OCTOMBRIE 1896

De la d-nu Alecsandru Christofi sau primit în 1885 lei 1200 de s'au cumpărat cărți franceze prin d. Eugeniu Carada, pentru formarea unei biblioteci populare în orașul nostru . . . . . Lei 1200. —

Fapta D-lui Christofi merită toată lauda și nu putem de cât să-i dorim imitatori.

Datoriile Livezenilor . .	Lei 19,919.93
„ Șegarcea . . „	1,021.54
„ Balta-Verde . . „	552.78
„ Glodu . . . „	372.—
Dăruiri în total . . .	Lei 21,866.25

1 8 6 6

În anul 1866, Februarie 11, am dat ofrandă pensiunea mea pe 4 luni și 200

Galbeni împrumut statului	Lei 2400.—
Total . . .	25,466.25

Transport . . .	Lei 25,466.25
Prin ziarul <i>Răsboiul</i> , de la 29 Maiu 1878 și Monitorul Oficial No. 116 din 1878, am dat ofrandă Militenilor Livezeni, cari au făcut compania 1877 — 78	
	Lei 1743.64
Dupe ziarul <i>Carpazi</i> , de la 6 Octombrie 1882, am dat donațiune Statului. .	
	Lei 2489.—
Dupe ziarul <i>Carpazi</i> , din 7 Iulie 1884, am dat țeranilor	
	Lei 1105.—
La Paris, eu, Pleșoianu și Ștefan Golescu, am dat câte 10 Galbeni pentru cel dintâi protest contra invasiunii Muscalilor în țara	
	Lei 120.—
Dupe ziarul <i>Naționalul</i> , din 10 Iunie 1878, am dăruit țeranilor Livezeni .	
	Lei 1013.55
Dupe <i>Monitorul Oficial</i> , No. 104 anul 1879, am dat ofrandă Livezenilor .	
	Lei 1000.—
La 19 Iunie 1892, prin ziarul <i>Adevărul</i> , am dat lui Rațiu lei 200, ca să	
Total . . .	„ 32,937.44

Transport . . . Lei 32,937.44
 'și facă casa pe care 'i-a
 ars'o Ungurii. . . . . Lei 200.—

Dupe ziarul *Carpați*, din
 8 Iunie 1884, am dat lei
 1205, pentru cumpărarea
 de cărți și un început de
 bibliotecă populară . . . . Lei 1205.—

În anul 1880, am oferit
 Liceului din Craiova, 221
 volume cumpărate de la
 Paris, cu lei 1205 bani 90,
 din economia muzicii și 200
 lei de la mine și am făcut
 un început de bibliotecă po-
 pulară, la Liceul nostru din
 Craiova . . . . . Lei 200.—

În anul 1884, până să
 se reguleze la pensie amicul
 meu Tell, am dat nevastei
 sale 50 lire otomane și a-
 micului meu Tell, 50 gal-
 binii împrumut . . . . . Lei 1735.—

Ca membru la Societatea
 culturală a Transilvaniei cu
 diplomă plătită cu . . . . Lei 200.—

În anul 1885, am făcut

Total . . . . „ 36,477.47

Transport . . .	Lei	36.477.44
ofrandă Livezenilor, ertându-le datoriile de . . .	Lei	8015.58
Sumele făcute ofrande în Total	Lei	34,491.02

Am făcut uniforme la ordonanțele din Garda Civică, care s'au distins.—N'am ținut la bani și n'am fost nici odată materialist și punga mea a fost în tot momentul deschisă.

Am voiajat 30 zile pe Marea Mediterană și Adriatică, am văzut ce v'a să zică o furtună pe mare; când o roată a vaporului se învârtește toată în aer, cea-laltă e în apă, pasagerii din vapor stau culcați și căpitanu stă legat pe punte; pentru reul Mării învășasem un remediu: de cu sara să ei o curățenie și apoi ești senătors și poți mânca.

Reproduc aici jurământul de credință al boerilor țerei către slugerul T. Vladimirescu de la 20 Martie 1821 și câte-va din scrisorile capilor mișcării de al anul 1848:

**Jurământul de credință al boerilor țerei
către slugerul T. Vladimirescu,
20 Martie 1821¹⁾.**

„In numele prea sfintei și nedespărțitei Troițe, unuia adevăratului Dumnezeu, jurăm parte-ne sub aceste iscălituri, pe numele marelui și unuia adevăratului Dumnezeu, că nici o-dată nu vom cugeta împotriva vieții și cinstei D-lui sluger Tudor Vladimirescu și ne vom uita pentru toate bunele cugetări câte se vor chibzui între d-lui și toți cei uniți cu d-lui printr'aceste iscălituri, și cari cugete se vor dovedi întru adevăr că vor privi fără nici o părtinire, la folosul, nebântuirea, pricina și de cinstită petrecere a acestui norod al Valahiei, patria noastră; iar când vom urma împotriva, și purtându-ne cu vicleșug în potrivea obștescului folos și celor mai sus

¹⁾ Originalul la d-nu Alex. Christofi.

făgăduite, vom călca vre-una dintr'ênsele, atunci, ca niște netemători de Dumnezeu și vrășmași ai patriei noastre și binelui obștesc, nu numai înaintea înfricoșatei judecăți să avem părâ pe Dumnezeu și se fim lipsiți de bunătățile ceresci, ci și aici, judecându-ne de către toți cei înfrățiți la această sfântă legătură și dovedindu-se prin destoinicie arătați învinovățiți, să ne pedepsim, după hotărârea pravililor. Și spre încredințare am iscălit înși-ne cu mâinele noastre.

(Semnați) : *Dionisie, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Gherase Buzetul, Ilarion Argeș, Istrate Cruțulescu, Grigore Băleanu, Mihailache Manu, Gheorghe Slătineanu, Nicolae Golescu, Fotache Știrbeș, Ion G., Scarlat Gradișteanu, Alexandru Filipescu, N. G. F., Al. Nenciulescu, Al. Vilara, N. Văcărescu, Mih. Cernescu, C. Golescu, D. Filipescu, Filip Lenș, C. Crețulescu, Iordache Știrbeș, Dionisie Fotino, serdarul și alți 34 Boieri.*

Așa declara atunci Dionisie Fotino, moșul d-lui Oreste Fotino, cu mitropolitul Dionisie și cu alți 54 boieri ai țerei !

Așa declara și fiul său Ilie Fotino—istoricul revoluțiunii din 1821, — al cărui fiu este D-l Oreste Fotino !

Moșul și părintele D-lui Oreste Fotino,

erau români, după mitropolitul și boerii țării, iar azi nepotul și fiul lor Oreste Fotino, este străin, după slugile ciocoesci, reprezentate aci prin ceata Manciulescu-Baron-Bădescu-Mavrodineanu-Stoicescu și Dăogaru! lor din Alexandria Radu Anca Balan !

Maî pe sus însă de acești perduți stă încă în picioare justiția țării, care le va astupa de sigur gura, arătându-le cât sunt de mișei.

— Am zis.

Sfântă zi de libertate...

Sânta zi de libertate,
Frați Români a răsărit :
Apăsare, nedreptate
Și dureri, toate-au pierit !

Ale tiraniei fiare
Țara noastră mult a strâns ;
Azi dușmanii toți să piară,
Căci dreptatea a învins.

Frați Români, cu toți la arme,
Ca să fim învingători !
Brațul nostru azi să sfarme
Pe dușmanii — apăsători.

Consulul Englez 1848

Septembrie 24. D-nu Colquhoun, consulul englez din București, care proteja drepturile românilor, prin scrisoarea de la 23 Septembrie 1848, adresată d-lui general Magheru 'l consiliază că scopul Rusiei fiind de a pune în conflict pe românii cari au declarat respectul suzeranității Sublimei Porți și autonomia țerei cu turcii, să congedieze armata din tabara Troian din Vâlcea ; ast-fel că generalul Magheru după un consiliu de resbel ce s'a ținut, a fost silit ca să dissolve tabăra de la troian.

Atunci după propunerea colonelului Nicolae Pleșoianu, noi toți ofițerii am renunțat de a lua leafa pe o lună și casierul Semeșescu a plecat la București cu lada plină de bani.

Pentru care Fuad-Efendi a admirat conduita revoluționarilor în privința banilor.

Iată o copie de pe scrisoarea olografă a d-lui Colquhoun, consulul englez la București, pe care o posedă d-nu Christofi :

Bucharest le 26/9 Semp. 1848.

Monsieur,

Je n'ai reçu qu'hier la lettre que vous m'avez adressée le ¹⁶/₂₃ 7-brie. C'est avec un

grand regret que je vois la position hostile que vous avez prise vis-à-vis des forces de la Porte ; une telle position ne peut qu'être fatale non seulement à vous même, mais aussi à tous ceux qui se sont associés à votre fortune ; et en outre ne manquera pas d'entraîner sur la Valachie des malheurs dont on ne peut prévoir ni l'étendue ni la fin. C'est pour obvier à ces tristes éventualités que je me'mpresse de vous écrire pour vous offrir ces conseils, que, votre messager m'a dit, vous desiriez avoir.

Ne perdez pas un jour. renvoyez tous vous, gens armés dans leurs foyers, et retirez vous, pendant qu'il en est temps encore, de l'autre coté des frontières Valaques.

Les intentions bienveillantes de S. M. le Sultan pour votre pays me son parfaitement connues. Que tous les valaques aient en ces intentions une entiere confiance et que par leur soumission ils donnent à leur Souverain une preuve de leur dévouement. Mais son Envoyé ne peut, ne doit pas traiter avec des gens les armes à la main. Les membres de la Lieutenance vous ont ecrit avant leur départ, dans ce même sens ; et après avoir déposé le pouvoir entre ils mains de S. E. Fuad-Effendi, ils esporaient que vous obser-

veriez la même ligne de conduite. Toute valaque qui désire épargner à son pays les maux qui le menaceraient si les troupes Ottomanes, éprouvaient une résistance armée, verra à regret une persistance de votre part, qui je le repète, ne peut qu'être fatale à la Valachie tout entière.

Agréez, Monsieur, l'assurance de ma considération très distinguée.

(ss) **Robert G. Colquhoun.**

Dupe ziarul „Curierul Olteniei“ de la 10 Decembrie 1896.

Din viața ilustrului cetățean Alex. Christofi 1896

Conform promisiunii date de noi în numărul trecut al ziarului, începem cu publicarea câtor-va amintiri din viața ilustrului cetățean Al. Christofi. Credem că aducem un mare serviciu cititorilor noștri amintindu-le câte-va din faptele mărețe ale acelor bătrâni, cari 'și-au sacrificat și viața și averea pentru a contribui la înălțarea iubitei lor patrii.

Puțini la număr, de alt fel nu trebuie să ruităm pe cei ce mai sunt în viața și al căro

trecut trebuie adânc sculptat în inimile acelora, cari știu ce va să zică adevărata iubire, pentru țară și popor.

Simpaticul nostru concetățean, d. Al. Christofi face parte din vechea generațiune și ne facem o mare datorie. amintindu-ne astă-zi de acei iluștri patrioți și pentru noi este o fericire ca în viață să le putem arăta stima și iubirea ce noua generațiune trebuie vecinic să le păstreze.

Incepând dar cu aceste publicațiuni, ne simțim datori a mulțumi călduros acestui ilustru cetățean, care a contribuit mult la ridicarea României moderne.

**Ștefan Golescu către Pleșoianu și D.
Christofi 1851**

Paris, 27 Februarie 1851
Rue neuve St. Augustin, 46

Fraților Pleșoianu și Christofi

Plăcuta voastră scrisoare de la 5 Februarie am citit-o cu bucurie, și grăbesc a vă răspund cu aceiași plăcere și sinceritate, ca corespondența voastră din zi în zi mă încredințează și mai mult în opinia ce aveam,

că sunteți doi tineri cu inimile generoase, cu sentimente adevărat românesce; și că nu doriți, făcând orî-ce abstracție de individe, de cât binele comun prea iubitei noastre patrii.

Mai fericiți voi de cât mine; căci mult mai tineri veți vedea voi negreșit acea și mult dorită când România întreagă, sfărâmând lanțurile ce o țineau împărțită sub jugul a trei tirani, se va uni sub o singură suflare; și ca un luceafar va lumina secolii ce a petrecut în întunec, ca să 'și dovedească și mai bine printr'aceasta, nobila și falnica sa origină, căci tare trebuie să fie în sentimentul ei o nație ca să petreacă atâția secolii subjugată și împărțită, fără a se perde naționalitatea lor, precum n'am perdut'o noi români. Fericiți voi; căci mai tineri în calea revoluționară aveți asupra bătrânilor noștri avantajul de a cunoaște din vreme oameni, și a nu crede numai la vorbele lor, ci a cerceta faptele care singure dovedesc în sfârșit, dacă omul n'a fost de cât un șarlatan, căutând a se folosi de toate întâmplările, și a le escamota în folosul său.

Fericiți în sfârșit voi; căci experiența v'a dovedit că n'aveți nimic a aștepta de la străini; și că toată puterea și toată virtutea

trebuie să o cereți unde se află, adică în nație; și așa nu o să fiți acușați de oamenii fără conștiință politică prin urmare inconsecuenți; și mărturisesc aici că toată viața mea nu va fi destulă ca să rescumpăr acea greșală! De-ași fi putut prevedea că purtarea turcilor o să fie așa de mișeală, nu către oamenii revoluției, ci către nație, poate a'și fi fost mort astă-dî, dar singur nu erezam la Paris! și turcii ar fi avut negreșit mai bună opinie și mai multă credință despre viitorul României.

Nu, fraților, nu credeți că fiindcă unii din revoluționari, deșteptându-se ca dintr'un vis amagitor, și-au schimbat politica lor în privința turcilor, că cu aceasta o să aducă vătămare intereselor nației; nu! din potrivă, Turcii o să se deștepte poate, și o să facă ceva reforme în folosul țeranilor, tocmai pentru că ved că se pregătește o opoziție adevărat națională, atât în contra rușilor; și când această opoziție este dirijată de unii dintr'aceia cari au fost în capul revoluției, sunt încredințat, de nu vor fi turcii, ca vor să caute să îmbunătățească soarta țeranului.

Și aici precum și acolo, se sună mult despre evacuarea Principatelor, de cât că eu tot nu cred că muscalii o să aibe nerozia să se

tragă înainte de 52. Ce este pozitiv este, că în cel din urmă număr al lui Caraleki se vede tipărit lat și mare, ca după cererea generalului care comandă oștile muscălești, este a se face provizie pentru ținerea oștirilor până la sfârșitul lui Iunie; credeți dar ce-ți vrea. Cât despre amnistie nu cred și mai puțin; adică de și se vor trage trupele, nu cred că o să se dea amnistie, sau cel puțin nu o să fie generală.

Vă trimit cartea ce 'mă-ați cerut prin *Mesageria Națională*, însă refuz plata; și de aceia nu vă spuî prețul.

Credeți fraților, că, când nu oi putea ca să fac cheltueli așa mici pentru amici mei, însu'mi eu o să vă cer plata lor.

În pelerinagiul ce auđ că o să faceți, căci mie nu-mi scriți despre aceasta nimic, aveți acea carte ca un suvenir care o să vă si-lească să vă aduceți aminte de mine de câte ori o veți deschide-o, așa dar o să vedeți că această plată e neprețuita pentru mine și nu primesc a schimba pe bani.

Dacă D-nu Serurie nu primesce a fi obligatul meu, ca unul ce-l sunt necunoscut, apoi cel puțin fratele Christofi va primi ca abonamentul facut pe numele Serurie, să fie trecut pe numele lui; și atunci propunerea

de plată cade, fiind spusă tot în zisele de
mai sus.

Ziua de 24 Februarie a fost frumoasă și
plină de speranțe pentru viitorul democrației!
soarele strălucea de frumusețe și de caldura;
două focuri încălzia inimele cele pline de
speranță în viitor. M'am gândit la voi și am
suspinat.

Adio!

ȘTEFAN GOLESCU

Marșul Libertății

La Junimea Română.

Haidem frați într'o unire,
Intr'un gând, într'o simțire,
Spre altar să 'naintăm;
Ca s'aducem mulțumire,
Pentru scumpa fericire
De care ne bucurăm.

Dulce este Libertatea,
Dulce e Egalitatea,
Pentru dânsa să murim.
Dulce este și Dreptatea,
Dulce e Fraternitatea,
Pentru ea să ne jertfim.

Al să facem jurământul.
Căci cu viața-ne pământul
Luî Traian, să apărăm;
Pe stindarde tricolore
Și pe cruce, aurora
Libertății, să jurăm.

Să jurăm că România
Nu va mai răbda sclavia,
Până când noi vom trăi.
Să jurăm, că înfrățirea,
Că Dreptatea, că Unirea,
Devisa noastră va fi.

Ad'o mâna 'ncoa, țigane,
Ad'o mâna, măi cocoane,
Toți Remăni! azi sunt frați.
Ad'o mâna 'ncoa streine,
Ad'o mâna 'ncoa vecine,
Și cu toți vă 'mbrățișați.

Nu mai este iobăgie,
Nu mai este boerie,
Nu e jug suferitor.
Azi e pace, Libertate,
E frăție, e Dreptate,
E unire, e amor.

Să iertăm dar tirania
Și cu fîca ei sclavia,
Să ertăm, să fim iertați
Să iertăm relele toate,
Pentru sfînta Libertate,
Și toți mâinile vă dați.

Și c'o sărutare 'n gură
Să se stingă ori-ce ură,
Ori-ce patimă, ori-ce nuorî,
Să 'nălțăm la ceruri glasul
Ca să ne 'ndrepteze pasul
Pe poteca cea cu flori.

Dulce este libertatea
Dulce e egalitatea
Dulce-al Patriei amor.
O viață avem pe lume,
Pentru țară ș'al ei nume
S'o păstrăm cu mare dor.

1848.

C. D. ARICESCU.

Dupe ziarul Curierul Olteniei de ia 17 Decembrie 1896.

Am publicat în No. trecut al ziarului nostru o interesantă corespondență a d-lui *Stefan Goleșcu*, adresată d-lui *Pleșoianu* și *Al. Christofi*.

Din aceste corespondențe cititorii ziarului nostru, cred că s'au convins de adevărata dragoste și interesul ce vechii noștri barbați și conducători de stat au purtat iubitei lor patrii.

Publicăm în No. acesta o nouă corespondență, adresată de *Stefan Goleșcu*, ilustrului cetățean *Alex. Christofi*.

Ștefan Golescu către D-nu Christofi 1848¹⁾

Miroméni 41. — Paris 8 August 1848.

Iubite Christofi,

Multe scrisori ale tale au rămas fără sês-puns din parte-mi; din aceasta, te rog să nu tragi concluzie, că simțimentul meu de iubire a variat cât de puțin. Nu iubite; te știu ca și mai 'nainte și tot asemenea te iubesc. Comisioanele ce mi-ai dat le voiû îndeplini și voiû avea plăcerea să ți le aduc însu-mi în țară.

Nu e scrisoare din țară care să nu ne facă să sperăm că peste puțin exilul nostru va avea sfârșit ca toate din lumea asta.

Două memoriuri ce am dat aici, unul la ambasadori, chestia generală a Principatelor și cel-lalt cum ar trebui să se întocmească adunarea extra-ordinară, chemată a espune dorințele țerei, le-am trimis Magherului de mult și l'am rugat să ți le dea și D-tale ca să le cunoști, nu știu de a urmat așa; căci nici el în cea din urmă scrisoare, nici D-ta nu-mi pomeniți nimic despre acelea. Cu poșta de adî îi mai trimit alte două: unul s'a dat

¹⁾ Originalul la D-nu Christofi.

lui Ali Paşa, asupra Unirii şi cel-lalt la membrii cabinetelor Sardiniei, Franciei şi Angliei. Asemenea îi scriu ca şi acestea să ți le comunice.

Avem mare interes să cunoaştem ce cuprinde memoriul dat de Caining pentru noua organizaţie a Principatelor, despre care jurnalele au vorbit; căci aci chiar în scrisoarea sa din urmă nu ne scrie nimica.

Desbaterile au reprodus o scrisoare a lui Eliade contra Unirii. Aflarăm acum că chiar Ministerul, ca să facă să nu isbutească Unirea, propune că nu se va opune la unire, dacă se va întoarce toată Basarabia şi Bucovina Moldovei.

Eliad tot aşa vorbeşte în scrisoarea sa. Apoi păcătosul de Ali-Paşa, nu era mai bine, când încă pacea nu era hotărâtă, să propună aceasta la congresul din Paris, de cât să umble acum cu gogoase, cu propuneri prin neputinţă a fi primite azi, să facă să crează lumea că ea (Turcia) ne vrea binele, şi că doreşte să-şi spele păcatul dând (fiind-că a dat) din Moldova parte Austriei şi parte Rusiei? Iacă la ce consecinţi ajung toţi cei orbiti de patime şi de D-zeu.

Ce mai ştiţi şi ce mai faceţi p'acolea? De va fi adevărat ca Vodă Ghica doreşte intra-

rea emigraților în țară, o să fiți cei d'întîiu a vă folosi.

La revedere dar iubiților în țară ; căci ori-cum, sperăm că dupe eșirea păgânilor din țară, care va fi până la sfârșitul acestei luni, dupe cum ne încredințează aici, și intrarea comisarilor, vom fi liberi să călcăm pragul patriei noastre.

Al vostru frate

STEFAN GOLESCU.

Ștefan Golescu către d-nu Christofi la Constantinopol 1850

Paris, 23 August 1850.

Frate Christofi,

Iartă-mă că am întârziat să te abonez pe al 2-lea trimestru la jurnalul *Pressa* ; pricina este că nu însemnase-și când se isprăvea termenul pe întîiū. Îți trimet acum abonamentul pe al 2-lea. Dacă d ta sau amicul d-tale veți rămânea mai multă vreme în Constantinopol, sunt gata a vă servi și pe viitor ; cu toate că nu ne potrivim la opiniile noastre asupra unora din tinerii noștri, pe cari eu sunt mai dificil de a'i crede ca trădători

sau muscăliți; dar știu să respect tot-d'a-una, și în toate partidele, pe aceia cari sunt convinși în opiniile lor, când aceasta convingere nu este rezultatul interesului particular; căci acei oameni pot fi precioși și de mare folos elementului român, când vor putea fi în urma convinși că au fost amăgiți și că s'au lăsat să se rătăcească de unii prefăcuți (habiles) în apreciațiile lor despre toți aceia cari au jucat o rolă în revoluția noastră. Dacă dară nu le vedem toate tot sub un punct de vedere, pentru aceasta nu vă stim mai puțin; din potrivă, credeți că am multă considerație pentru caracterul duminital; și ar fi fericire țara mea dacă ar fi avut mulți fii cari să o iubească ca d-ta cu un amor nevinovat, adică fără ambiție care să degenereze la personalitate.

Am citit multe tipărite și manuscrise fabricate, în care se zice că biata țară nu speră de cât în Eliade și Golești: că fără dânsii viitorul ei va fi respins nu știu pentru câte veacuri în fundul întunerecului; și când îmi aduc aminte de *fuga memorabilă* de la 29 Iunie 1848, lacrimile îmi vin în ochi de necaz; și mă mir cum poate cine-va să degrade așa o nație, zicând că viitorul ei stă numai în cutare sau cutare nume. Cât despre mine nu

sunt nici cum recunoscător către aceia cari debită asemenea ridicule... Nu, frate Christofi, cred într'un viitor al României, și fără de aceia cari vor să reducă frumoasa noastră revoluție la micile proporții ale unui nume.

Ved că scrii lui frate-meu că ești hotărât să intri în țară; te pismuesc pe de o parte, căci o să vezi draga noastră patrie; iar pe de alta, când mă gândesc în ce stare o s'o vezi, zdrobită de inimiile noștri, și că însuși poți fi prigonit de către guvernul muscălit al nostru, care n'a putut să sufere pe Magheru nici la graniță, și a mijlocit ca guvernul austriac să'l recheme înapoi la Viena, ți-ași dice să rămâi până la primăvară în străinătate.

Am aflat că amicul nostru Pleșoianu are să se întoarcă la Paris; și mă bucur foarte că o să-l mai ved, cu toate că sunt c'am supărat pe dânsul, căci de când a plecat de la Paris, ne-a uitat cu totul; de-ocam-dată însă nu uita să'i zici multe din parte-mi; și că la Paris voiū a așterne socoteala.

Adio frate Christofi!

Salutare și frăție.

St. Goleacu.

Pleșoianu către d. Christofi la Constanti- nople 1855

Craiova, ¹⁰/₂₂ Februarie 1855.

Iubite Christofi,

Am intrat aici la 16, și astăzi-mă întorc
înapoi prin porunca Departamentului. Admi-
nistratorul d'aici mî-a trimis pașaportul la Bu-
curești, și care n'a voit să mî dea ca să plec
la București. Pașaportul meu nu s'a ținut în
seamă, visa reprezentatului Domnului din Con-
stantinopol nu s'a ținut în seamă, visele din
toată Austria nu s'au ținut în seamă. La ce
dară mî-a dat pașaport?

Administratorul, d. Filîșeanu, în 24 de ore
a avut poruncă să mă întorcă cu dorobanț
șe unde am venit.

Vedî de ce ceream scrisoarea către Domn?
Negreșit că Domnul a scris la Poartă. Paș-
aportul mi l'a oprit la București.

Acum fi-va bine să dai protest în numele
meu, și la Poartă și la ambassada engleză, și
la cea franceză și austriacă, arătând că și
Poarta a fost maltrată și să ceri reparația
și alte forme, de a intra în țeară? Seau să
așteptați până voi veni eu? Consultă-te cu

Dufour, sau cu alt cine-va. Dorobanțul e cu mine.

Eată cum mă tratează aici, fiind-că am venit cu pașaport turc.

De va dice cine-va că n'am fost liniștit, aceea ce nu cred, eu am document d'aici că am fost prea liniștit; și apoi hârtia departamentului, după care am copie, dovedește din contră.

Sunt gata să plec, și trebuie să isprăvesc. Mă întorc iar pe la Viena: așa au voit.

Aceasta îți va veni prin București.

Adio !

N. PLEȘOIANU

Serie și d-lui Tell; și dacă trebuie să zăbovești cu protesturile, află-ți părerea. Cred că trebuie să mă iscălești pe mine.¹⁾

Dupe ziarul „Curierul Olteniei“ din 27 Ianuarie 1897.

Pleșoianu către d. Christofi 1857

București, 16 Octombrie 1857.

Iubite Christofi,

Răspund la amândouă scrisorile tale de la 12. În adevăr, Românii își împliniră cu mult

---

¹⁾ Originalul la D-nu Christofi.

foc misiă lor; dar să nu gândești că s'a terminat lucrul. șireți avem și în intru camerei și în afară și acești șireți. prilejuri caută ca să ne încurce și să ne dezicem; pe de altă parte. D. D. Comisari voesc să ne întrebe asupra chestiilor interioare și cer ca noi să le răspundem, și prin urmare să ne bage în forme mai înainte d'a sci noi dacă o să ne dea sau nu acele ce am cerut și ca să ajungă D. D. Comisari a ne convinge că trebuie să le răspundem. impiegă fel de fel argumente; noi cu toate acestea suntem tari în hotărîrea noastră. d'ai ruga să ne lase a aștepta hotărîrea congresului; pe de altă parte atât Știrbei cât și Bibescu, Ghica și Sturza, își grămădesc oamenii și bani la Paris spre a concura pentru ce? pentru patrie? pentru mântuirea și cucerirea ei? nu, ei pentru a ajunge la tronul României unite (căci de unire nu ne indoin); și cu toate astea și Bibescu și Știrbei, au iscălit actul unirei și cele-lalte. Astfel, veți că nu călcăm încă pe flori, ci pe spini; sperăm numai în patriotismul Românilor a triumfa, sau cel puțin răul să nu vie de la noi și prin noi. De la a VII sedință. Vineri, se lucrează la memorandu acelor patru puncturi, care are să se dea d-lor comisari; și cred că nu se va termina mai curînd în 4

saŭ 5 zile d'acum înainte. Și la acest memoar D. D. comisari se amestecă, nu în redacțiune ci de a se da în desbaterea claselor, pe urmă să vie în adunarea generală; și avem a ne gândi. Frații moldoveni cât p'aci erau să între în chestiile din intru, dar până adî credem că n'au intrat și nici-că vor intra.

Dă se citească astă serisoare D-lui Chițu și să mă ierte că nu le-am scris astă dată, fiind-că n'avuî nimica însemnat. M'am bucurat foarte mult de patriotismul inflăcărat al concetățenilor mei, lucru de care nu m'am îndoit; căci zice cu drept cuvânt că Craiovenii se pot alătura cu Bucureștenii; cu toate că nici un colț al României unite n'a simțit mai puțin bucuria aceasta.

Amicul D-tale
N. PLEȘOIANU

D-na Pleșoianu către d-nu Christofi 1859

Hyérs, 24 Ianuarie st. n. 1859.

Domnule Christofi,

Am simțit cu cea mai vie simțire și plăcere rândurile ce'mi adresezi mie, într'ânsele ved toată solitudinea unui afecționat amic și frate. Zici să am curagiu; cred că am arătat

mai mult de cât poate aştepta cine-va de la o femeie. D-v. nu ştiţi în ce poziţie mă aflu de când sunt aici; căci toate scrisorile care vă scriam trebuia să le citească şi Pleşoianului şi nu vream să ştie cât sunt de mahnită; căci 'i-aşi fi făcut rău cu asta. Abia găsi un moment să-ţi scriu scrisoarea asta fără să ştie el. Trebuie să ştiţi că de două luni nu s'a mai dat jos din pat şi că din zi în zi devine mai slab şi mai neputincios. În sfârşit de vre-o două zile 'i-a cam lipsit şi pofta de mâncare; şi sunt două nopţi de când le petrec pe fotoliu lângă patul lui; căci nu poate dormi; şi cu toate astea am făcut tot ce am putut ca să nu mă vădă tristă, şi cu lacrămile în ochi, ca să nu-i fac rău, îmi petrec nopţile pentru ca să nu dau curs durerii mele. Doctorul îmi spune că este într-o stare foarte gravă, căci plămânul din stânga este mai de tot distrus; dar fiind-că îi rămâne plămânul din dreapta foarte sănătos, este speranţă să scape. Vedeţi dar scumpii mei amici, câtă preptate am să fiu mahnită! când mă gândesc că poate să se întâmple vre-o nenorocire, ah! Dumnezeuul meu! cum sunt singură fără să cunosc pe alt cine-va de cât pe doctor şi pe spiţer, ce o să fac?

ELISA PLEŞOIANU

---

29 Ianuarie 59.

Singură pe pământ! Aseară la 8 ore, scumpul nostru Nae și-a dat sfârșitul. Nu vă pot serie mai mult.

Amica D-v.

ELISA PLEȘOLIANU.

Originalul la d-nu Christofi.

SERGEANTUL

Pe drumul de costișe ce duce la Vaslui
Venea un om cu jale zicând în gândul lui:
„Mai lungă'mi pare calea acum la 'ntors acasă...
„Aș vrea să sbor, dar rana din pulpă nu mă lasă!“
Și bietul om, slab, palid, având sumanul rupt
Și o cămașă ruptă bucăți pe dedesubt,
Pășea trăgând piciorul încet, dar pe a lui față
Sbura ca o lumină de glorie măreață,
Și 'n ochii lui de vultur, adânci, vioi și mari,
Treceau lucioase umbre de eroi legendari.
Opinca'i era spartă, căciula desfundată
Dar fruntea lui de raze părea încoronată,
Calică'i era haina, dar strălucea pe ea
Și Crucea Sfântul Gheorghe, ș'a României Stea.

Românul venea singur pe drumul plin de soare
Când iată că aude fanfare sunătoare
Și vede nu departe în fața lui venind
Un corp de oaste mândră în aur strălucind:

Mergând voios la Plevna cu dor s'o cucerească :
În frunte'i Colonelul sumeț pe calu'i pag
La bravii săi tovarăși privea ades cu drag,
Și inima în pieptu'i bătea cu foc, deșteaptă,
Căci el visa, privindu'i la lupta ce'i așteaptă.

De-odată dă cu ochii de searbădul Român
Ce stase 'n loc la umbră sub un stejar bătrân.
Și mult se minunează și nici că'i vine-a crede
Când crucea Sfântul Gheorghe pe sinul lui o vede
S'oprește regimentul, iar bravul Colonel
Se'nchină la drumetu', s'apropie de el
Și'i zice cu blândete :—De unde vii, streine ?
—Vin tocmai de la Plevna.—Cum e acolo ?—Bine.
—Dar aste decorații cum, cine ți le-au dat ?
—Chiar Domnitorul nostru ș'al vostru Impărat.
—Dar pentru care fapte ?—Știu eu ?... Cică drept plată
„Că am luat eu steagul redutei... și pe dată
„Cu el, străpunși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț...”
—Dar ce rang ai, voinice ?—Am rang de... Dorobanț !.

Atuncea Colonelul dând mâna cu Sergentu'
Se'ntoare, dă un ordin... Pe loc tot regimentul
Se 'nșiră, poartă arma, salută cu onor
Românul care pleacă, târând al lui picior.

VASILE ALEXANDRI.

Drăgășani comună urbană 1886

La anul 1886, Ianuarie 17, eu, ca senator
am făcut propunere în senat, care s'a admis

ca: comuna rurală Drăgășani să se facă comună urbană; contra D-lui... care se opunea.

Ca senator, în comisiunea de petițiuni, am rezolvat toate petițiunile, care de câte 10 ani așteptau o soluțiune. Ce indolență! Ce mizerie! Românul este inteligent, dar este negligent.

Dupe „Desbaterile Senatului“ 17 Ianuarie 1888

URBA DRAGAȘANI 1888

D. Alexandru Christofi: D-le Președinte, cetățenii din urba Drăgășani, jud. Vâlcea, basați pe dreptul ce li se acordă prin al. II din art. 132 din Constituție, au cerut de la onor. Cameră a deputaților, ca să li se recunoască dreptul de a-și înstreina locurile de casă ce li s'a dat dupe legea de la 1864 și onor. Cameră, prin înțelegere cu guvernul, n'a esitat un singur moment de a nu le recunoaște acest drept.

Această lege venind la Senat, onor. D. raportor prin concludsiunile sale, tăgăduiește acest drept, zicând: ca să se amâe vânzarea acestor locuri până când se va face drumul de fer, ca să se poată vinde mai cu preț; pe lângă

această amânare. D. raportor mai cere și restricțiunea : ca fie-care cetățean să ceară personal de la onor. Senat, aprobarea acestui drept.

O asemenea tutelă, precum și interpretarea silită a Constituțiunei, mie mi se pare foarte exagerată și o străgânire de prisos, în paguba locuitorilor, de oare-ce, mai curând sau mai târziu rezultatul va fi același : căci onor. Senat în orî-ce cas, nu va putea refuza aceea ce Constituția impune.

Rog dar pe D-ni senatori, ca în interesul acestui orașiu, să bine-voiască de a respinge conclusiunile D-lui raportar și să admită proiectul de lege votat de onor. Cameră. Am zis.

Termin această istorie contemporană printr'o farsă care va face pe cititori să râdă.

„Ticăloși, Măria-Ta.“

UN EIPZOD NOSTIM 1857

La anul 1857, Vodă Știrbei avea formular de capacitatea și onestitatea funcționarilor.

La Râmnicu Vâlcea era un boer bătrân, numit Boranescu, președintele Tribunalului.

Vodă Știrbei revizuiind archiva aceluî Tribunal și ne găsiind-o în regulă a exclamat :

— Prea sunteți ticăloși domnilor, ei !!

Președintele Boranescu a răspuns :

— Ticăloși Măria-Ta ?

Dupe ziarul „Adevărul“ de la 6 Octombrie 1897

Ios decorația lui Ieszenszky!

Ideea ziarului „Adevărul“ ca românii decorați cu „Coroana României“ care a fost pusă de Rege pe pieptul spionului și călăului Românilor, Șandor Ieszenszky, să-și smulgă din piept această decorație și s'o arunce în fața lui Carol, găsește noui adherenți.

După d. Disescu, iată că un veteran politic de la 1848, fostul senator d. Alexandru Christofi, serie directorului „Adevărului“ și il roagă să anunțe că d-sa renunță la decorațiunea „Coroana României“ care a devenit pe pieptul românilor, semnul trădărei naționale.

Hotărârea energică a veteranului luptător din Craiova, e un exemplu de demnitate și bărbăție, venit la timp.

Ad.

1896. D na EUGENIA CHRISTOFI
Născută Iota

1) Ca fată, a fost unica la părinți, și răsgăiată în familie.

În adunări, în baluri a jucat prim rol, a fost invidiată și înconjurată de toți aceia căroră le plăcea frumosul.

Pe lângă frumusețea chipului și maestatea corpului, o completează noblețea inimei și a manierelor.

2) Ca soție, este model de virtute căreia i-am oferit credință și dragoste.

Prin economiile sale înțelepte, de și bugetul casei prospera, la partida sea nu se vede de cât zero, și iar zero; ani îndelungați! Ast-fel că s'a putut întreii averea imobilă; s'a cumpărat 3500 pog. pământ! și s'a dat dotă la două fete venit anual de câte 10.000 lei.

Este maestră în industria casnică, în timp de 6 luni a lucrat o cuvertură de mătase, în greutate de 4 $\frac{1}{2}$ chile, începând cu creșterea gândacilor, trasu borangicului, răsucit fie-care fir, apoi răsucit în 9 fire, și vopsit la Lyon!

3) Ca mamă, și-a crescut copii ca o matroană romană: cu frica lui Dumnezeu și cu iubire de patrie. Este decorată dupe meritele sale eminente.

Unchiul seu Barbu Caragie a trimis fetelor câte o rochie de mătase, nepoata a mulțumit unchiului, a înapoiat rochiile, și fetele n'aũ pus mătase pe ele până n'aũ luat diplome de baccalauriat. A învățat carte pe trei copii de clasa I și II, pe Al. Traian Livezeanu de fericită amintire, licențiat în drept.

1876. D-na Aurelia Vișoreanu, prima baccalauriată atât în țară cât și în Franța.

Când mi s'a dat echivalența diplomei, profesorii de la Universitatea din Paris mi-au zis :

„Voi Românii sunteți tiran!, că expuneți la examenile de baccalauriat o copilă de 16 ani!“

Această primă baccalauriată a făcut o revoluțiune în familiile din țară și din Paris; zia-rele au lăudat întinderea instrucțiunei și la femei.

Napoleon a zia :

„L'avenir de l'enfant,

„C'est l'œuvre de sa mère.“

Atunci la Paris fetele se presintau cu 4 clase gimnasiale la hotel de Ville și dobândeau un certificat.

Iată o scrisoare a lui Ștefan Șihleanu, acel brav cetățean român care a fost încântat de acest început al instrucțiunei la femei :

1876, Octombrie 16. Dupe ziarul „Românul.“

A U R E L I A

Domnule redactor și onorate amice,

Ca și mine ești cap de familie și împreună simțim negreșit viua mulțumire de a aduce omagii părinților acelora, cari cu interes bine simțit pentru cultura națională, fac tot ce le stă prin putință pentru atingerea acestui îndoit scop.

Onorabila familie Christofi din Craiova, se prenumără astă-zî printre cei mai aleși în privința aceasta, și probele ce ne-a dat zilele acestea sunt dintre cele mai convingătoare: juna sa fiică Aurelia, în etate de 16 ani numai, a susținut examenele de bacalauriat, alături de fratele seu și cu destul succes: numerosul public de ambele sexe care s'a grăbit a asista și a încuragia pe gentila și inteligenta copilă Craioveană, s'au convins de rezultatele ce dau educațiunea și instrucțiunea sub îngrijirea și în căminul părintesc. Eu sunt convins că acest exemplu va fi imitat pe viitor de părinții Români. Este timpul, cred, să se precurme emigrațiunile junimei române și în particular a copilelor, cari se reîntorc în țară dupe mai mulți ani de sacrificiuri bănesci, mai într'ace-

leași condițiuni în care au fost despărțite de scumpele lor familii, și de multe ori încă cu deprinderi și dispozițiuni nepotrivite cu interesele noastre.

Doamna Miller Verghi, directoarea institutului de domnișoare, ajunsese în clasa V dupe programa pentru bacalauriat, a asistat neîntrerupt pe copila Craioveană, însoțită de mai multe din elevele seale, atât pentru încurajarea acestei fetițe, prima română care a luat bacalaureatul, cât și pentru prețul care a știut să puie pe acest fericit început.

Dar las D-tale, scumpul meu amic, mulțumirea să completeze ceea ce este de zis în privirea aceasta, așa precum inima de părinte și simțimintele de Român îți vor dicta, negreșit.

Salutare și frăție.

Stefan Sihleanu.

1879, Octombrie 17. Dupe ziarul „Telegraful.”

A U R E L I A

Zilele trecute corpul profesoral al universității din București, a avut fericirea să con-

state un fapt de un bun augur, pentru progresul României în arena științelor și literilor.

Faptul de care voim să vorbim și care merită a fi înregistrat cu o deosebită îmbucurătoare atențiune de către toți aceia cari țin la propășirea patriei și la mărirea familiei române, este obținerea cu succes a diplomei de bacalauriat, de către o copilă în vârstă de 16 ani, alături cu un frate al seu.

De când există tinerile noastre universități și li s'aun dat dreptul de a decerne diploma de bacalauriat, pentru prima oară în anul acesta, cu ocasiunea sesiunii de toamnă a examenelor generale de licee, s'a vădut între aspiranții de bacalauriat, represintat și sexul frumos.

Înainte a unui public numeros și inteliginte, de ambele sexe și în prezența mai a tuturor profesorilor universitari, s'globia studentă răspunse, în modul cel mai satisfăcător, la toate chestiunile orale și în scris. Era în adevăr ceva foarte mișcător a observa cine-va avântul curajos, dar tot odată și raționamentul rece și despicător, cu care dânsa trata toate subiectele spre deslegare. Numai căutăturile concentrate și foarte attentive ale profesorilor și figura radioasă a părintelui ce era presinte, puteau spune totul despre succesul esaminatei.

Avem dar prima bacalauriată română și peste câți-va ani, pe cât ni se spune, poate primul doctor în medicină, între femeile române.

Faptul, la prima impresiune, mai cu seamă pentru noi români, la cari instrucțiunea și educațiunea femeii lasă mult de dorit, presintă o revoluțiune în lumea studioasă, și se vede că această revoluțiune era predestinată s'o facă fiica unui revoluționar.

Da, fiica unui revoluționar, dar liniștiți-vă domnilor conservatori ai timpului, cari sunteți atât de sensitivi la orî-ce cuvînt ce nu exprimă ordinea lui Catargiu; liniștiți-vă, căci revoluționar nu va să zică îndată zavergiu, anarhist sau destructor al societății, ci și adevărat om de ordine, dărămător de privilegie, reformator de legi draconice și de castă, în legi liberale și egalitare.

Și revoluționarul la care facem alusiune, intră în această din urmă categorie: El este marele proprietar de peste Olt, Alexandru Christofi, sau Căpitanul Christofi de la 48, care împreună cu cei-l'alți bărbați ai acestei epoce regenerătoare a societății române au făcut pe mulți dintre voi pretinși conservatori, să fiți ceia ce sunteți astă-dî!

AURELIA CHRISTOFI, prima bacalaureată

română, este prea demna fiică a tatălui ei, căci de la revoluțiunea politică și socială la care dânsul a luat parte activă, ca unul dintre inițiatorii și executorii ei, datează în țeara noastră, proclamarea principiului de învățământ liber, obligator și gratuit pentru ambele-sexe, ca ast-fel, fiii și fiicele orî-cărui român, fără excepțiune, să se poată instrui și lumina.

Fericit părinte, prin urmare, care culege ađi cu veselie și pentru sine, ceia-ce a sêmănat cu 28 ani înapoi pentru toți, onoare odraslei sale, care dă întâiul exemplu de cum a știut să cultive fertila sêmăntă, într'o grădină atât de părăsită până ađi, în ceia-ce privesce cultura mai înaltă, mai aleasă, și laudă în același timp și magistrilor tinerei copile, cari au știut s'o conducă și să dea spiritului ei o ast-fel de direcțiune.

Cine, nu știe, și ce popor cu oare-care civilizațiune nu simte ađi, că de la instruirea și educarea femeiei depandă în mare parte ridicarea sau căderea unei societăți.

A instrui și educa pe oameni, a zis unde-va nemuritorul Edgar Quinet, este mult, fără îndoială; dar nu este nimic, dacă nu instruiim și nu educăm pe femei.

Oamenii a adaos el, fac legile dar numai femeile fac moravurile.

În adevăr, Edgart Quinet, are mare dreptate: Moravurile se fac și refac, se nobilează sau se degradă numai în cămin și adevăratul cap al căminului nu este bărbatul, ci femeia, căci ea guvernează în interiorul familiei, ea ne însoțește mai mult de la naștere și până la mormânt.

Dacă femeia va fi lăsată în întunec, întunecate vor fi și moravurile în care ea își va crește copii; și din contră: cu cât femeia va fi mai luminată, cu atât mai mari vor fi și luminile ce vor contribui la formarea sau reformarea moravurilor căminului, singurele din care și inima și spiritul pot să ia o rea sau bună direcțiune în societate.

Și să nu se zică că femeia nu este făcută pentru ocupațiunile intelectuale, căci aceasta ar fi a pretinde că poate să existe o ființă umană numai cu inimă și fără creeri.

Femeia are ca și bărbatul și inimă și creeri; și chiar când s'ar proba de cine-va că este câtu-și de puțin mai săracă de creeri de cât bărbatul, spre compensare e mult mai avută de inimă. Natura a inzestrat-o cu două daruri pe cari bărbatul nu le posedă într'un grad așa de dezvoltat cum le posedă femeia: „Ea e compătimitoare și entusiastă; cu alte cuvinte, ea are mai multă inimă și mai multă imaginațiune de cât bărbatul,“ și d'aceaia cu

drept cuvânt s'a zis: „că, când totul e desperat într'o națiune, nu trebuie încă să disperăm, dacă a mai rămas un cămin de rezistență într'o inimă de femeie.

Inima însă ca și spiritul și mai mult chiar de cât spiritul, fie la bărbați, fie la femei, când se lasă în părăsire, fără nici-o cultură, rămâne ca o stepă de nisip, în care nici ciulinul nu mai încolțește.

D. Al. Christofi și mama tinerei bacalauriate, cunosc negreșit toate aceste adevăruri, și de aceea și-au pus toate silințele ca să dea ficei lor o instrucțiune mai înaintată.

Să sperăm că acest exemplu va fi de azi înainte imitat și de alți părinți cari știu să cultive virtuțile casnice și cetățenesci ca familia Christofi.

Iată acum și o epistolă ce prima bacalauriată română a primit din partea d-nei Elena Miller Vergi, directoarea noului institut normal de fete din București.

București, 6 Octombrie 1876.

Domnișoarei AURELIA CHRISTOFI

Scumpă Domnișoară,

Sunt fericită de a fi văzut între atâția aspiranți o aspirantă la examenele de bacalau-

riat, ce ai trecut aproape cu totul, cu cel mai neașteptat succes.

Să fii fericită, dragă fetiță și să continui cu curagiu a deschide drumul luminelor, su-
rorilor ce de sigur te vor urma cu cărdul.

Să trăiești pentru onoarea femeii române
și fericirea părinților cari te-au făcut ceea ce
ești și să devii exemplu a tot binele ce poate
produce o minte cultă și o inimă formată prin
studii serioase, la adevărata misiune a femeii
în societate.

Elena Miller Vergi.

N'ai monedă? Nu ești om

Incete-ori-ce carte d'a ne mai tot spune
Că învățătura și faptele bune
Sunt în astă lume de vre-un folos;
Căci astă idee nu are valoare,
E vorbă deșartă, proastă, de prisos.

Nu sunt oare 'n lume oameni o multime
Ce, prin mii de trude, au științi sublime,
Fapte generoase și cerești idei,
Și cu toate-acestea, reduși a'și petrece
Viața 'n suferință și ca val de ei?

Tacă dar morala să nu ne mai facă
Ast-fel de povață atât de săracă,

Căci numai „moneda“ e de lăudat,
Și numai acela ce are monedă
E demn, și capabil, și considerat.

Așa dar acela ce vrea s'aibă nume,
Noroc, credit, rude, amici buni în lume,
Și ca să devie la toate isteț,
Silească-se numai să se îmbogățească
Prin ori-ce mijloace și cu ori-ce preț.

Să n'aibă rușine, nici să'i fie frică
De nu știe carte nici cât o pisică,
De e prost ca găscă și neomenos,
Fiind-că moneda îl împodobește
Cu învățătură și simț virtuos.

Bogatul pricepe, știe toate îndată,
E inteligența personificată,
Este mai bun ritor de cât Demosten.
De la prima vorbă ia aplaudare ;
E savant celebru, geniu, fenomen

Poate da părere de astronomie,
De literatură și filosofie ;
Poate fi politic și alt Machiavel,
Căci i se atestă că are întreagă
Enciclopedia incarnată în el.

Zică că Parisul este în Armenia
Londra în Palestina, Berlinu în Serbia,
Roma în Danemarca, Pechingul un sat,
Bosforul un munte, Viena codru negru,
Căci i se aprobă c'a zis minunat.

Spună prin expresii ori-cât d'arogante
Că fu despot Tasso, profanator Dante,
Samsar Aristide, uzurar Omer,
Traficator Milton, popă, Bonaparte,
Căci lui sacrilegiul Ț-e onorifer.

Inșele femecea, fie monstru 'n lume,
Mănânce obolul văduvelor mume,
Despoaie sêracul, pe orb și pe mut,
Răpească din gura orfanilor pâinea,
Căci tot ce el face e bine făcut.

Aibă conduita cea mai criminală,
Devină și Judă, iasmă infernală,
Fure, omucidă ca negrii tâlhari,
Scamoteze totul, nimic să nu Ți pese,
Căci a sa monedă face minuni mari.

El ese din crime curat ca o floare ;
Pentru dînsul legea se calcă 'n picioare ;
El în tribunale e judecător,
Și'n administrații face ce voește ;
El e și 'n bisericii sever dictator.

Lui toți cei nemernici cu inime slute
Îi fac tehmenele și Ți zic, pe 'ntrecute,
Că este-al lumii inger păzitor,
Că el face fala națiunii sale,
Și că el dispune de-al ei viitor.

Este adevăr oare, sau e utopie
Că moneda are putere mai vie
Pe toți scelerații, pe boi și-urechiați
'I face să treacă de oameni stimabili?
Iubiți dar moneda și vă bucurați!

GRIGORIE SERURIE

(Din «Colecțiunea de peoși scrise în
esiliu,» București, 1858)

Comunicată nouă de d. Iuliu Roșca, cu-
noseutul publicist, nepot al autorului.

1882, Decembrie 5. Dupe ziarul „Târgu-Vestei“

**Scrisoarea pe față, D-lui Alex. Christofi
La Craiova**

Cinstite domnule Christofi,

M'am incredințat de la bine-voitori, că
d-voastră din când în când vă aduceți aminte
de județul nostru.

Mare bucurie simțit-a inima mea de una
ca aceasta, cinste d-tale.

Ai fost prefectul nostru în vremi grele —
așa 'mî spunea tata; — ai ținut dreptate cu
toți, și mai abitir cu biata noastră opincă;
ai lăsat multă dragoste la plecare; toți cu
mie cu mare vorbesc de una ca aceasta.

Hei! Vremurile s'au schimbat cu totul; lu-

mea s'a prefăcut dupe vreme și iată-ne ajunși cu totul unde ne găsim.

Ce e drept, bătae la spete nu se mai pomeneste; creștinii băgați în lanțuri și bătuți cu urzici, nu se mai văd pe nicăieri.

Dacă se va fi întâmplând pe ici, pe colea câte o înghesuială, n'ai ce face lumei; căci cinci degete sunt la mână, dar unul cu altul nu se lovesc. Destul că în legile cele noi nu e scrisă bătaia, nici pedeapsa cu moarte. Lucru mare este aceasta! Și mult face cinste neamului românesc care este o țărișoară mică, lângă atâtea țări mari, ca a neamțului, a francezului și a englezului! Ei! Scie el Românul de ce nu se duce să trăiască și să moară în țară streină.

De, o fi acolo frumuseți destule, palaturi mari, multe și toate, dar cântarea cocoșului în fie-care colibă ca la noi, nu credem să se audă pe acolo.

Ia pe român din satul lui, du'l unde vei pofti, fă'l măcar și domn, el nu rămâne mult în țară streină, să'i dai și toate bogățiile. Românul e nobil din nascere, banii și slava nu-i fură mințile, nici inima.

Din vorbă în vorbă și din gândire în gândire, mă abătuî o leacă de la tâlcul scrisorei mele. Minteă românului e vie, cam ne astâm-

părată, de aceea face câte o săritură, și de multe ori fără voiei.

Am auzit, cinstite d-le Christofi, că copila d-tale a învățat carte mai abitir de cât un bărbat. Drept să spui, toți s'au bucurat când am cetit prin gazete această însemnată treabă.

Mama cu îngrijire, tatăl cu privighere, iată ce roade bune aduce țarei! De ce nu fac toți așa?

Noi din mila cerului suntem sênătoși p'aiei dar acoperiți de necazuri multe. A cam scăzut lumea și boer și negustor și bietul sâtean a cam dat din coadă în vale. De, județ mare, varsă peste două milioane în cinstita vistierie, par'că ar fi o picătură într'o mare; căci p'aiei nu se rêsfrânge nici măcar o umbră.

O leacă a cam bucurat pe creștini, scăparea de cotul acsizarului comunei, căci ajunsese podgorenii noștri de 'și vându-se cazele și începuseră a-și tăia și pruni din livezi. A mai veselit pe creștini și scăderea birului, dar par'că mai nu se bagă de seamă, fiind belele multe, ce e drept, se scade pe o parte dar se adăoga pe două. Lefi de plătit multe: ba ingineri, ba conductori, ba picheri peste picheri și cu toate acestea căruța sâteanului tot în mijlocul satului rămâne înămolită. Dar corpul doctoricesc cu toate ale lui, care costă

pe județ mai 60 mii de fr., trebuie plătit iar la vreme, și cu toate acestea când dă boala în vite, tot dorobanții și călărașii împreună cu bieții săteni fac cordoane de pază.

Dar când începe vărsatul în copii și pustia de anghină, bat'o focul s'o bată, numai Dumnezeu cu mila !

Comitetul cu toți slujbașii lui trebuie plătit până într'una cu lei... pe fie-care an.

Chiria cazarmelor asemenea cu vre-o 12 mii lei. Gimnaziul cu 19 mii lei, întreținerea arestanților și slujbașii ei cu mai 12 mii lei, și altele asemenea, care nu le mai pot da de căpătâiu, nici cei plătiți cu luna ca să le scie, dar ca d'al-de mine !

Cum am zice, noi dăm mereu și nouă nu ne dă nimeni, ba încă ți se mai ia și fără voe.

Multe ar fi de vorbit, cinstite d-le Christofi, dar vorba românului: limba bouului e lungă, dar nu poate vorbi...

Așa se vede că este ursită lumea, peștele cel mic să fie înghițit de cel mare.

Dar, de, când am putea ajunge la o judecată dreaptă, lucrul s'ar schimba cu totul în sine. S'ar da pas peștelui celui mic d'ar crește, și ast-fel s'ar îmulți peștii cei mari.

Așa dar multă bucurie simțind de cercetările ce faceți d-voastră vechilor prietini din

Târgu-Vestea, mă hotărâiu și eu a'ți scrii această scrisoare, îndemnat de bătrânul meu tată, care vă găsduia când veneați ca prefect pe la noi în partea muntelui.

Noi muntenii avem a face cu „Curierul,” care ne spune multe și de toate: când d'ale politice, când d'ale comerțului, când d'ale câmpului, și câte odată și despre cele locale treburi; mai din consiliul comunal, mai din cel județean, mai de prin tribunal [atât și pre cât îi poate calul. Și când venim dupe obicei Vinerea la târg, ne abatem și pe la „Curierul,” unde aflăm și despre cercetările tutulor și ale d-voastră.

Să auzim dar de bine, cinstite d-le Christofi, și Dumnezeu să te ție sănătos cu toată familia și tot coprinsul d-tale.

Cu a doua scrisoare vă vom scrie mai multe.

S. G. P.

București, 24 Martie 1895.

Stimate Domnule,

Foarte mulțumesc pentru broșura cu care m'ai onorat în 6 Mart. Să trăești și tot așa să păcatuești ca vrednic apostol din 1848.

Te salut cu toată stima și iubirea.

V. A. Urechia.

Ghergani, 29 Iulie 1896.

Frate Christofi,

Îți mulțumesc pentru amintirile voastre din broșura ce ai publicat sub titlu de „biografia.” Am fost adânc mișcat pentru măgulitoarele cuvinte care mă privesc.

Prieten.

ION GHICA.

N E M U R I T O R U L

1893. Vom publica aci o scrisoare adresată d-lui Al. Christofi din partea aceluia care n'a murit, care n'a putut să moară, căci geniul seu e vecinic printre noi.

E o scrisoare a marelui român și exemplarului patriot Gr. T. Brătianu, cu data de la 21 Decembrie 1892.

Și în aceste rânduri ca în toate faptele lui, vedem ridicându-se mai pre sus de toate „dorul de țară.“

Credem că prin publicarea acestei scrisori vom face o plăcere cititorilor noștri de și citind'o, vor uda-o cu o lacrimă.

Nu; el nu s'a dus, căci în românismul întreg a făcut să bată inima lui caldă.

Iată scrisoarea nemuritorului, pe care ne o trimite spre publicare veteranul Al. Christofi:

Mult stimat d-le Christofi,

„Cu o nespusă plăcere am primit broșura a III asupra corespundenței secrete a capilor revoluțiunei de la 1848 și mi-am adus aminte cu drag de timpul când aveam plăcerea a vă întâlni în casă la reposatul meu unchiu Iancu Brătianu

„Cum trece timpul și cum toate trec pe această lume nestătornică ! Faptele însă rămân și sămânța încolțește când-va, ast-fel că omennirea tot se bucură, mai curând sau mai târziu, de roadele binelui ce au fost semănate de către oamenii cei mai buni....

„Acea generațiune viguroasă de la 1848,

din care faci și d-ta parte și pe care a-î onorat o se duce mereu, dar exemplul ei și patriotismul ei și abnegațiunea ei plină de sacrificii ne luminează și pe noi și vor lumina mult timp generațiunile cari vin după noi.

„Publicarea acelei corespondențe secrete ne va face bine și meritul e al d-tale, venerate d-le Christofi. E bine, e frumos ca să ne uităm în acea oglindă a trecutului. Din ea vom învăța necontenit, vom vedea neîncetat cât de mult pot face oamenii de bine, inspirați de patriotismul cel mai curat și pururea acele fapte vor rămâne ca un îndemn pentru acei ce vin dupe noi, să facă și ei, dupe cum ați făcut și d-voastră.

„Viu așa de târziu, pentru a vă aduce respectuoasele mele mulțumiri de bună-voința ce ați avut de a mă onora cu trimiterea acelei broșuri, vă rog să fiți așa de bun a crede, că numai ocupațiunile mele m'au împedecat de a'mi îndeplini această plăcută datorie. — acum însă de serbători mă grăbesc a repara această lipsă ce am făcut.

„Exprimându-vă mulțumirile și recunoștința mea, vă poftesc și vă doresc serbători fericite.

„Primiți vă rog, venerabile d-le Christofi,

încredințarea respectelor mele și a înaltei mele considerațiuni.”

Gr. T. Brătianu.

1848 — 1898

Sub titlul acesta, „Tribuna“ din Sibiu publică următorul articol remarcabil:

Înmîit mai grele fie vremile! Înmîit mai neprasnice furtunile ce de atît amar de veac se deslănțuiesc asupra-ne. Înmîit mai turbate goanele și prigoanele vrășmașilor. Înmîit mai vitrege condițiile, în cari ni sã dă lupta pentru traiu și traiul pentru luptă. Înmîit mai chinazești barierele de tot felul ce ne despart din vremi...

Noi, neamul românesc de pretutindenă, nu putem sta nepăsători la cele ce cu vuet mare sã pregătesc în jur de noi. Nicăi închide ochii la strălucitoarea lumină ce din neguri de decimii de ani ne licărește. Nicăi surzi rămânea la tainicul grai al Dumnezeesc al vremi...

Peste munți și mări, peste văi și dealuri, peste sate și orașe, — s'aude, răsună, sgu-due, popoarelor grăind, glas dulce și ne mai auzit:

„O mie opt sute patru-zeci și opt!”

„Trezii-vă popoare ! Anul o mie opt sute patru-zeci și opt, în străluciri și alaiuri serbați !...”

Și popoare se trezesc, și cari se însuflețesc, și guverne se grăbesc, și pretutindenți cu drag se vorbesc toți : Să serbăm ! Să serbăm ! Aniversarea revoluției, s'o serbăm !

*

1848. Pe întinderile mănoase românești din Tisa la Marea-Neagră, din Vatra Dornei la Balcani, întreg neamul românesc tresare...

Pe „Câmpul Libertății“ vecinic monument al gloriei românești, patru-zeci de mii de români, în frunte cu bătrâni archierei și cu tineri învăpăiați : Bărnăuțiu, Iancu, Axente, etc. proclamă, serbătorește „emanciparea noastră națională :“ lupta pentru libertate, neam, patrie, Tron. Legiuni de eroi se însinghebează din tineri și bătrâni, din preoți și țărani. Și lupta cruntă se încinge. Patria e în primejdie și Tronul, atacate de furia rabelilor... Figuri eroice răsar. Mărețe figuri ale trecutului de glorie. Roiuri de români înarmați înconjoară pe viteji cu dragoste și învăpăiat dor de luptă. Răsună zângănit de arme. S'aude vuet de luptă. Suspineri înăbușite ale răniților. Strigăte veselnice ale învingătorilor...

E în luptă: dragostea de neam, dorul de libertate, credința către Tron și patrie...

Peste Carpați, la Iași și București, tinerii boeri, înflăcărați și luminați apostoli ai libertății naționale, proclamă revoluția... Și cad reacționarele stăpâniri, vândute când Rușilor, când Turcilor... Și mândre chipuri de martiri și eroi răsar în toate părțile principatelor surori...

*

1898. Cineî-zeci de ani!

Pe întinderile mănoase românești, din Tisa la Marea-Neagră, din Vatra Dornei la Balcani, — se văd urmele adânci ale zecimilor de ani. Schimbări uimitoare. Senine unele, mohorâte altele...

Neatârnare și înaintare dincolo, în regat... Craiū mândru și înțelepti sfetnici. Armată vitează și sumedenie de apostoli ai libertății și luminei...

Tirănie și jale dincoace, în leagănul României. Goane și prigoane. Temniți și geandarmi. Despoieri și măceluri.

E liber și falnic regatul român. Din luptele anului 1848 i-au răsărit: unirea, războiul independenței, proclamarea Regatului, epoca fericită a oblăduirii unui Rege viteaz

în vreme de război și înțelept în vreme de pace.

Învărmășită, îngenunchiată, împinsă spre prăpastia de unde nu mai e reîntorcere, așa 'i patria noastră. Așa stăm dincoace de Carpați.

Cei ce rîuri de sânge și mulți vieți au jertfit, numai să apere patria amenințată și Tronul ce se cletină. — sclavi sunt adî și „trădătorii patrie.“

Cei ce rîuri de sânge și munți de vieți au jertfit, numai să spulbere tronul și patria s'o instăpânească. — stăpânitori sunt adî și „apărătorii patriei.“

Când, în revoluție tinărul împărat îngrijat sta, amenințat de năvala turbată a Koșuthiștilor, popoarele nemaghiare ale țării zid s'aun făcut de stîncă și scut de fier în jurul iubitului Domnitor al popoarelor.

Când, în pace, tinărul Împărat liniștit stă, împrejmuit de iubire fațarnică — popoarele nemaghiare ale țării aruncate's de o parte, lăsate pradă despoților.

În primejdii și războaie, garda până la moarte credincioasă Tronului, — eram noi Nemaghiarii.

În bunătați și festivități garda până la nemernicie fațarnică Tronului, — sunt apăsătorii noștri.

Câtă ironie și câtă vitrege a sorței!

Așa ne surprinde jubileul anului 1898.

Ast-fel ne găsim în preajma măreței serbări, care pentru noi e — Serbarea Românis-mului.

Popoare, cari și guverne se pregătesc pe întrecute, cum să serbeze mai în cinste aniversarea anului 1848.

Italianii, frații noștri cei mai mari, vor serba cu pompă și alaiu ne mai vădut, proclamarea independenței lor.

Ungurii se gată a'si serba fatala revoluție.

Numai noi, nu ?

Ar fi cel mai negru păcat ! Cea mai urită crimă de lesă-națiune.

*

Iubit Monarchul nostru își serbează jubileul de cinci-deci de ani de domnie. Cinci-deci de ani de când vremi de răsmeriță și de restriște a luat sceptrul imperiului : apêrat cu vitejie de naționalitățile nemaghiare, glorioase toemai prin luptele pentru patrie și Tron, față cu năvala furioasă a rebelilor, susțiitori ađi ai celui mai barbar regim de opresiune a naționalităților.

Nu-î aceasta mai prilej, un prilej ne mai avut, să ne înălțăm sufletele, să ne oțălim for-

tele, să ne întărim inimile, serbând pretutindeni, cu alaiū, aniversarea anului 1848?

Ar fi cel mai negru păcat! Cea mai urită crimă de les-națiune, — să nu sberăm.

*

Ne iubim Tronul. Ne iubim patria. Dar mai presus de toate ne iubim neamul!

Pentru-că, pe vremuri s'au prăbușit multe tronuri și țări, iar patrii multe și mari s'au dărăburit. Neamurile însă, putere de viață având, nu pier, că nu sunt vremelnice ca tronurile și patriile.

Și apoi, neamul nostru e mare, neamul nostru a reînviat mândru în revoluția din 1848!

Să nu serbăm decî, cu toții, pretutindeni, serbarea românismului, aniversarea revoluției de la 1848?

Ar fi cel mai negru păcat! Cea mai urită crimă de les-națiune!

*

Vom serba, vom serba cu toții revoluția de la 1848, serbarea românismului!

Sfînta zi de $\frac{3}{15}$ Maiū, să o serbăm cu fală în toate părțile românești, de la centre până în cel din urmă ungher de țară.

Cât de înălțătoare ar fi o mare adunare pe

„Câmpul Libertății!“ Pe acest monument al gloriei noastre sute de mii să ne adunăm și în extas și frăție să punem cu toții jurământ pe evanghelia lui Bărnut!

Să jurăm, că tot-d'auna fivom ce am fost la 1848: până la moarte, luptători pentru Tron și patrie, pentru neam și libertate!

Ca să se cutremure vrășmașii și ca să se îngrozească de răsplata ce noi le-om da pentru plata ce ei ne-au dat!

Și cât de înălțătoare ar fi o adunare a tuturor Românilor la București, în mijlocul fraților liberi! Doar pentru noi toți, Români din ori-ce părți și de sub ori-ce stăpâniri, deșteptarea națională din 1848, e sufletul existenței ca neam.

Să mai pot găsi și pregăti atâtea fel și chip de sărbători a aniversării de la 1848.

O carte comemorativă a luptelor noastre din 1848 și din restimpul de atunci până acum, un mândru monument, pe Câmpul Libertății, tuturor alor noștri, căduți în revoluție.

*

Dar nu ne vor lăsa să serbăm,—zice-vor scepticii, fricoși.

Nu ne pasă!—răspundem.

Căci lege nu-i, care să poată opri unul

întreg popor a-și serba cel mai mareț moment al istoriei sale. Nici putere, care să-l poată împiedeca ! Nici teroare, care să-l poată înspăimânta !

Iar dacă terorism ni se va pune în cale, dacă tirania stăpânilor va căuta să ne înfrice cu puștile și baionetele, vom face din acestea decor al serbarilor !

Și de vor îndrăzni geandarmii și toată forța guvernului să ne bruscheze, lovind cu vandalism în cele mai intime simțiri ale noastre, pângărindu-ne ca niște barbari serbarile cele mai sfinte nouă, călcând în picioare cele mai necontestate drepturi omenești și naturale, — ne vom ști noi la locul nostru ! Cu vrednicie vom da piept năvalei turbate, neclintiti sta-vom față urgiei dușmanilor. Ca la 1848 !

Pe muncă deci, frați Români ! Pe muncă Români de pretutindenea !

Sorocul e sosit. Vreme de pierdut nu'î. Sfatuiți, chibzuiți, pregătiți, cum să serbăm mai cu vrednicie, cum să aniversăm mai cu maiestate revoluția de la 1848, serbarea Românismlui !

Una-mie opt-sute-patru-deci și opt !

Anul una-mie opt-sute-patru-deci și opt, în străluciri și alai să-l serbăm !

Dupe ziarul „Timpul.”

CUVINTE INALȚATOARE

Cu prilejul sărbătoririi zilei de 11 Iunie d-nu N. Romanescu, deputat de Dolj, care se află în străinătate, a trimis următoarea telegramă vibrătoare de patriotism și democra-tism bătrânului luptător de la 1848, d. Al. Christofi, din Craiova :

Bine-cuvântată fie glorioasa memorie a eroilor revoluțiunei române din 1848. S'au ridicat pentru libertate, pentru dreptate și frăție, voind întemeierea democrației în constituirea interioară a patriei române, afirmarea naționalității noastre în constituirea generală a Europei. Ei au sădit în noi încrederea în geniul poporului român, în idealul care înalță sufletul, în viitorul strălucit al destinelor noastre. Lecția supremă de devotament, de abnegație, de sacrificii lăsată de ei pentru redobândirea drepturilor nesocotite ale mulțimei apăsate, ale celor desmoșteniți, lecție pururea vie în mintea

noastră, întărește dinnic mai mult această încredere. Credința într'un viitor mai bun, mai larg nu va fi vis. Implinirea lui nu cere miracol. Credința de iubire o dovedește rațiunea, miracolul permanent al naturei, al istoriei, neputând nimeni împiedeca legea firească de echitate divină, de fraternitate, să se desfășure neîncetat. Dacă acea armonie socială la care tindem, trebuie să aibă un țel, de bună seamă este de a ajuta liberul progres, de a favoriza înaintarea tuturor prin frățeasca iubire a tuturor, aceasta a fost hrana sufletească a eroilor de la 1848. Aceasta e evangelia predicată de ei, isvorită din inima lor caldă de apostoli. Să urmăm, să completeăm necontenit strănși în'o gândire, opera lor, prin muncă, prin pricepere, prin cumpăneală, dar și prin dragoste.

Oamenii devotamentului și sacrificiului seamănă cu îmbelsugare ideii pentru generațiunile urmașilor, ele culeg roadele. Nimic nu va mai stinge astăzi în sufletul mulțimei schinteia sfântă a libertății. Conștiința naționalității, aspirațiile spre un viitor de frăție, de dreptate. Să ținem sus inimile și aspirațiunile poporului român! Să onorăm, să avem un cult pentru memoria oamenilor inspirați, cari cu evanghelia rîvnă într'un colț atât de năpăstuit al Europei, au voit reîntemeierea drepturilor o-

mului, cari au dat putința românilor de a se fâli cu libertățile mari, cu libertățile necesare deja câștigate și speranța de a vedea la timp împlinindu-se un falnic ideal în cerul mare și înseninat al unui viitor de dreptate și adevăr.

NICOLAE ROMANESCU

„Adevărul“ de mâine va fi consacrat zilei de 11 Iunie 1848. Întâia pagină va fi întreagă ocupată de o alegorie de actualitate. Vom reproduce apoi în fac-simile proclamația de la 1848, precum și o alta a comitetului provizoriu al revoluțiunei; vom da capetele ziarelor de pe atunci, scena rugăciunei lui Popa Sapeă, mormântul lui Eliade, o copie a baso-reliefului acestuia făcut la Paris în 1851, de celebrul sculptor Etex și vom mai da, dintre figurile mari ale revoluțiunei române, pe Ch. Tell, Christofi, Goleștiu, Dimitrie Ghica, etc. etc.

După ziarul „Adevărul“ de Joi 11 Iunie 1899.

Dupe ziarul „Resboul“ de Joi 4 Iunie 1898.

Aniversarea Revoluției de la 1848

Foarte caracteristică este atitudinea partidelor și grupelor noastre politice, față cu serbările proiectate în amintirea acestei revoluțiuni. Primăria Capitalei, ai cărei membrii aparțin partidului liberal de la putere, hotărînd de a serba ziua de 11 Iunie 1848, a numit o comisiune care să alcătuiască programul și a invitat tot de-odată toate societățile și corporațiunile din Capitală, precum și pe toți primarii comunelor urbane, ca să asiste la aceste serbări.

În prima ședință a comisiei însă, s'a ivit deja o neînțelegere, începând cu Liga, care pretindea, ea să participe cu programa ei proprie, și neacceptându-se aceasta, atât ea cât și alte societăți, au declarat că nu vor lua parte la serbările organizate de către Primărie, în urma căreia vedem că se pregătise niște contra-manifestațiuni, bunăoară, acea care se organizează de către confrății de la „Dreptatea“ — așa în cât ne este teamă că toate aceste serbări să nu degenereze în niște lupte politice, între unele partide sau grupuri.

De-o-camdată însă vedem numai pe amicii ziarului „Dreptatea“, că se ocupă cu înscenarea

unor contra-manifestațiuni, pe când liberalii de la „Drapelul,” precum și partidul conservator, păstrează reserva cea mai mare.

Ceea-ce însă ar trebui să se facă cu această ocazie este, după cum am mai spus, de a publica istoricul acelei mișcări, și care de sigur ar interesa foarte mult pe ori-care român. Să nu ni se răspundă că lumea cunoaște toate câte s'aun petrecut atunci, din chiar cărțile noastre școlare, care se ocupă de această afacere, de oare-ce până astă-dî cel puțin, n'am vădut nici-o descriere conștiincioasă și complectă a acelei mișcări și a cărei aniversare o va serba națiunea peste câte-va zile.

Ca unui cari nu facem parte din nici-unul din partidele care și dispută puterea, ne propunem de a începe în numărul nostru de mâine, cu publicarea unor scrieri foarte exacte ale unui contemporan, care spre bucuria noastră, se află în viață și în posesiunea tuturor facultăților sale. Acest veteran, care ar trebui să ocupe un loc de onoare la aceste serbări, este onor. d. Căpitan Alexandru Christofi, singurul din toți contemporanii care au avut până astă-dî curagiul, de a descrie toate cele petrecute, fără nici-o părtinire, dar și fără nici-o crutare.

Așa dar, în lipsa altor scrieri, ne vom servi

cu acelea ale d-lui Christofi, complectându-le pe cât vom putea prin alte diferite notițe de care dispunem.

Era însă de dorit, că ceea-ce ne-am propus să facem noi, să fi făcut acei din bărbații noștri, care știu istoria țării și cari de sigur sunt în posesiunea unui material mai bogat și poate și mai bun; și ne mirăm cum nici unul din d-lor nu găsesce acea zi, ca momentul cel mai oportun, pentru a face cunoscut națiunii ce s'a petrecut în sânul ei acum 50 ani.

Deșteptarea României

1848.

Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare,
N'auziți în somnul vostru acel glas triumfător,
Ce se 'naltă pân'la ceruri din a lumii deșteptare
    Ca o lungă salutare
    Către-un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că trăsare și se bate?
Nu simțiți în plectul vostru un dor sfânt și Românesc
La cel glas de înviere, la cel glas de libertate
    Ce pătrunde și răsbate
    Ori-co suflet omenesc?

Iată! Lumea se deşteaptă din adâncă'i letargie!
Ea păşeşte cu pas mare către-un ţel de mult dorit.
Ah! treziţi-vă cu dânsa, fraţii mei de Românie!

Sculaţi toţi cu bărbăţie,
Ziua vieţii a sosit!

Libertatea'n faţa lumii a aprins un mândru soare,
Ş'acum neamurile toate către dânsul atîntesc
Ca un cârd de vulturi ageri ce cu-aripi mântuitoare
Se cer vesel ca să sboare
Către soarele cerese!

Numai tu popor Român, să zaci vecinie în orbire?
Numai tu să fi nevrednic de-acest timp reformator?
Numai tu să nu iei parte la obşteasca înfrăţire,
La obşteasca fericire,
La obştescul viitor?

Până când să creadă lumea, o! copii de Românie!
C'ori-ce dor de libertate a perit, s'a stins din voi?
Până când să ne tot plece cruda oarba tiranie
Şi la caru'i de trufie
Să ne'njuge ea pe noi!

Până când în ţara noastră tot străinul să domnească?
Nu sunteţi sātu'i de rele, n'aţi avut destui stăpâni?
La arme! viteji, la arme! faceţi lumea să privească
Pe câmpia românească
Cete mândre de Români!

Sculaţi fraţi de-acelaşi nume! iată timpul de frăţie!
Peste Molna, peste Milcov, peste Prut, peste Carpaţi
Aruncaţi braţele voastre, cu-o puternică mândrie
Şi de-acum pe vecinicie
Cu toţi mâinile vă daţi!

Ha! copii de-același sânge ! ha! cu toți într'o unire
Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim
Pas, Români ! lumea ne vede... pentru-a patriei iubire
Pentru-a mamei desrobire
Viața noastră să jertfim !

Fericit acel ce calcă tirania sub picioare !
Care vede 'n a lui țară libertatea re'nyiind
Fericit, măreț acela care sub un falnic soare,
Pentru Patria sa moare,
Nemurire moștenind !

VASILE ALEXANDRI.

Dupe ziarul „Resboiul“ de Vineri 5 Iunie 1848

REVOLUȚIA DE LA 1848

În numărul nostru de ieri, am promis că vom reproduce o parte din scrierile d-lui căpitan Christofi, din Craiova, asupra acestei revoluțiuni.

Iată cum descrie acest veteran, astăzi în viață, cele petrecute atunci:

1848, Aprilie 15. Dupe revoluția de la Paris la 24 Februarie 1848, Lamartin a trimis în țară pe Nicu Bălcescu și Alex. G. Golescu, cari au debarcat la Islaz pe Dunăre și au spus căp. Pleșoianu, că sunt trimiși de Lamartin ca să înceapă mișcarea ; iar Pleșoianu le-a

răspuns ca fără maiorul Tell nu face nici o mișcare.

De aci s'au dus la Giurgiu și au spus lui Tell ce a zis Pleșoianu. Tell le-a răspuns că nici el nu face nimic fără Ioan Eliade Rădulescu. Mergeți la Bucurastî, le-a zis Tell, de impacați pe Eliade cu Iancu Ghica și să-mi aduceți bani ca să plătesc mîncarea soldaților, să nu semene a „zaveră;“ așa s'a și făcut.

Ioan Ghica a studiat la Paris și când s'a întors în țară, comitetul executiv l'a trimis dascăl în Moldova, ca să propage unirea între frați.

Ioan Ghica făcea parte din comitetul executiv, și dupe ce s'a decis ca: în ziua de 9 Iunie 1848, să înceapă mișcarea, cu crucea și Evanghelia, dupe cum zicea Eliade, din 3 părți diferite :

De la Telega de către subscrisul, de la Ocenele Mări de către căp. Gr. Marghiloman și de la Islaz de către bravul căp. Nic. Pleșoianu, de fericită amintire.

Ioan Ghica s'a dus la Constantinopol, ca să prevină pe sublima Poartă de evenimentele ce se pregăteau în țară, contra protectoratului exclusiv al Rusiei.

Iunie 6. Coloneiul Banov, șeful statului major, (degurstava) a fost în inspecție la Telega.

Eșirea pe drumurile de la monăstirea Mislea și Câmpina, era păzită de dorobanți cu Ispravnicul în cap, un Filipescu dacă nu mă înșel.

Iunie 8. Pe drumul de la Câmpina, NICU BĂLCESCU s'a întâlnit cu mine într'un crâng și mi-a dat o țigaretă în care am găsit un bilet de la TELL, care îmi zicea:

„Scoală-te dacă îți iubești țara, că acum este vremea.“

Eu am început să plâng și am descris lui BĂLCESCU dificultățile ce întâmpinam; cu toate acestea i-am spus că: când tabăra de la Islaz va fi la porțile Capitalei, voi fi și eu acolo.

Iunie 9. În acea zi memorabilă de regenerare a poporului daco-român, care va avea o pagină strălucită în istoria contemporană a acestei țări, bravul căp. NICU PLEȘOIANU, împreună cu amicii lui de aceeași credință, cari s'au format în guvern provisoriu: cu preotul RADU ȘAPCĂ, ION ELIADE-RĂDULESCU, colonel ȘTEFAN GOLESCU, maior CHRISTACHE TELL și căp. NICU PLEȘOIANU și în capul a două companii de bravi soldați devotați șefului lor, care îi trata ca pe niște frați și desființase de fapt pedeapsa corporală, bătaia barbară; s'a sculat la Islaz în acea zi și în fața lumii întregi, contra

protectorului exclusiv al Impăratului NICOLAE I al Rusiei, colosul de la Nord de care și Europa se temea atunci și a unei mulțimi de țărani care veniseră să vadă minunea minunilor: desființarea clăcei și a sclavagiului; în genunchi cu capetele goale, dupe o vestanie servită de preotul Radu Șapcă, au proclamat drepturile acestei mândre țări, dupe tractatele Domnitorilor români ab-antiquo de la Kuciuc-Cainargi, cu Sultani Sublimei Porți, constituțiunea și drepturile omului despre care Nesselrod zicea: că drepturile acestei țări s'au pierdut în întunericul secolelor.

Pe lângă alte s'au proclamat :

- 1) Abolirea pedepsei cu moarte.
- 2) Abolirea sclavagiului cu despăgubire.
- 3) Instrucțiunea gratuită și obligatoare pentru ambele sexe.
- 4) Desființarea bătaiei corporale.
- 5) Desființarea titlurilor.
- 6) Emanciparea evreilor naturalizați și improprietărirea clăcașilor.
- 7) Respect la proprietate.
- 8) Respect la persoane.
- 9) Libertatea omului.

11 Iunie la București. Mișcarea din Capitală n'a fost în ziua de 11 Iunie, de cât un echo al taberei de la 9 Iunie la Islaz.

NITU MAGHERU, cadent de artilier, fiind dintre cei inițiați, s'a suit pe un scaun în lipscani, a cetit acea frumoasă constituțiune

și printr'o inspirațiune divină a zis : Fraților, acum să mergem la Palat să mulțumim lui Vodă că a primit constituțiunea.

Mulțimea poporului, veselă și entusiastă cu cōcarde la piept și cu stindardele fâlfâind, care se aruncau de pe ferestele caselor vornicului PETRACHE PERET, de către gentila și frumoasa Elisa, care în urmă a devenit soția lui PLEȘOIANU, a mers la palat, a sărit peste zid, a deschis porțile, a intrat în curte, i-a violat domiciliul Domnitorului și a intrat în palat.

Pe NIC. GOLESCU, deghisat cu mustățile rase, l'a scos dintr'o pivniță, unde l'ascunsese poporul care a venit și a rugat pe Vodă Bibescu de a subseris constituțiunea ca bun patriot care și-a iubit țara.

Vodă n'a comandat foc la 2 companii de infanterii a 4-a și a 8-a, având în frunte pe căp. Vărlănescu, căp. Boboc și un escadron de cavalerie, cu bravul capitân Mavrocordat, cari chiar dacă li s'ar fi comandat acest lucru, trăgeau în sus.

Vodă Bibescu, peste 3 zile, a abdicat și a eșit din țară, condus fiind până la frontieră de către C. Rosetti, aga Capitalei, cu toată cinstea cuvenită unui bun patriot.

După ziarul „Curierul Olteniei“ de la 15 Iunie 1898

II IUNIE 1848

Istoria veacului acestuia ne amintește starea românului încatenat de lanțurile robiei și înpilărei unei oligarchii străină de neam și de țară, prosternată și menținută de puternicii împărați vecini, sub pretextul protecțiunii și disputau pretențiunile de răpire și de nimicirea unui popor pe care îl credeau uitat și de D-zeu și de oameni.

În această stare de aservire a întreg neamului românesc și când nimeni nu mai cugeta la dăinuirea lui mai departe, de-odată ca prin minune D-zeiasca, răsăriră pe ici colea câte un român iubitor de neam, uitător de sine, mare la suflet și la inimă, care prin muncă neadormită, contribuiră la redeșteptarea poporului.

Sfârșirile le-au făcut acești români, ajutați de împrejurări favorabile și atunci ei cu întreg poporul român oțelit în nenorociri, știură să cucerească tot ceea-ce avem astăzi.

Ei n'au luptat cu foc și cu sabie, ci cu o pricepere rară, a răspândirii ideii de eman-

cipare, a ideilor umane de libertate, fraternitate și egalitate înaintea legii.

La 1846, Nicolae Bălcescu, fu cel dintâi care descrie starea socială a muncitorului român, el pune în evidență strigătul de durere al poporului. — Heliade Rădulescu, descrie starea politică a țerei, fața cu proprietarii noștri.

Rosetti, Brătianu, Magheru, etc. în Muntenia, Cogălniceanu, Negri, etc. în Moldova, prin scrieri și tapte, însuflăsc poporul la lupta pentru redobândirea drepturilor de popor suveran, față de puternicii noștri protectori și abolirea privilegiilor oligarchiei din lăuntru.

Toate reformele proiectate, ei căutară a-le realiza printr'o revoluție.

Momentul sosi în ziua de 11 Iunie 1848.

Atunci, toate inimile fierbinți și toate spiritele luminate i-au urmat în această luptă umană și nobilă.

Dar ce folos, că revoluția a fost înăbușită și cu dânsa toate reformele proiectate: Sarghiunul și mizeria a fost încoronarea acțiunii mărețe a neperitorilor bărbați, uniți în sfinta lor cugetare.

Nimic nu a intimidat pe luptătorii titani, ei au mers înainte, lupta s'a desfășurat mai cu îndârjire în divanurile ad-hoc.

Căci lucru ciudat, pe când cucerirea se făcea mai cu înlesnire în afară, în lăuntru oligarhia privilegiată să încâpățina și astfel la 11 Iunie 1862, aniversarea revoluțiunei de la 1848. — camerile lui Barbu Catargiu, ca batjocură a aniversărei zilei când mișcarea națională a decretat marele principii politice și sociale reclamate de poporul român, votară ștergerea tuturor drepturilor țăranilor.

Noi urmași suntem dator să ne amintim de mărețele figuri dispărute de acei semi-zei, reci la minte și calzi la inimă.

Nu trebuie să uităm pe eroii din dealul Spirei al căror generos sînge a curs pentru onoarea patriei pe care a salvat-o cu curajul demn de străbunii lor.

Sunt încă puțini rămași în viață, din cei cari au luptat la 48, și unul din ei, e veteranul bătrîn, colonelul Christofi, concetățeanul nostru, el știe, a scris și a luptat, și tare 'mi-e drag să-l ascult povestind pe acest luptător martor fidel.

Deci celor ce numai sunt să le dicem eternă să le fie memoria, iar celor ce au mai rămas, D-zeu să le ajute ca sfaturile lor să fie ascultate și faptele imitate de urmași.

„Carierei Otteniei“ No. 283, de Luni 24 August 1898, publică armatoarele:

Odată cu aniversarea jubileului de 50 de ani de la evenimentele petrecute la 1848, curentul și iubirea pentru cei ce au făcut România mare și puternică, a însuflețit atât de mult pe generațiunea tânără, în cât studențimea universitară din jud. Romanați a hotărât să ridice în orașul Caracal, un monument comemorativ eroilor luptători de la 1848.

Spre acest scop s'a format un comitet în frunte cu tânărul și activul prefect al jud. Romanați, d. Demetrianu, având ca secretar pe studentul universitar Remus V. Ilescu, care comitet va strânge banii necesari ridicării acestui măreț monument, care va face multă cinste țerei, aducând în acelaș timp mai mari laude tinerimei universitare din județul Romanați, care a luat această laudabilă inițiativă.

În timpul mișcării se găsea ca prefect al jud. Romanați generalul Magheru, a cărui fică d-na Alexandrina Haralamb a eșit la barieră înaintea mișcării, primindu-i cu steaguri și cocarde tricolore.

Din orașul Caracal s'a început prima miș-

care și după cum se zice, Caracalul este prima descălcatoare a bravilor eroi de la 1848.

Onoare studenților universitari Romanațeni, stimă și admirație tinărului și activului prefect d-nu Demetrianu, sub a cărui înțeleaptă conducere, în curând se va ridica pe piața orașului Caracal, acest monument istoric.

Să nu uite însă tineretul universitar, că dupe cum jud. Romanați are ca veteran politic de la 1848, pe d-nu Nică Rusu Locusteanu, tot așa Craiova, vechia și puternica cetate a liberalismului are pe distinsul nostru concetățean d-nul Colonel Alexandru Christofi, singur rămas nouă din pleada celor de la 1848, care face multă cinste și nouă și țerei, al cărui fiu devotat și iubitor de bine a fost și este.

Să nu uite acești tineri pe acest brav și distins cetățean, de a cărui viață întreagă se leagă o mulțime de fapte istorice, multe și mari acte de bine-facere.

Lăudând inițiativa studenților universitari Romanațeni, direcțiunea ziarului nostru făgăduiește tot sprijinul și concursul pentru îndeplinirea mărețului scop, de care tot românul trebuie să fie animat.

„Curierul Olteniei“ No. 291 de la 26 Octombrie 1898
publică următoarele :

Distinsul nostru cetățean și veteran de la 1848, printr'o petiție adresată consiliului comunal, ce o publicăm mai jos, a cerut ca o parte din stradele orașului nostru să poarte numele istorice datorite bărbaților politici cari au contribuit la înălțarea și fericirea țerei.

Cererea ce distinsul nostru cetățean a făcut consiliului comunal e cât se poate de laudabilă și noi avem toată speranța că consiliul comunal liberal o va ține în seamă, făcând ast-fel să se realizeze cererea ce d-nu Alex. Christofi a făcut'o.

DREPTATE-FRĂȚIE

D-LUI PRIMAR AL URBEI CRAIOVA

Cetățene,

D-nu Primar, precum și consilierii liberali de astă-zî ai urbei noastre Craiova, sunt fii și descendenți acelor bravi cetățeni români, cari în ziua de 10 Iunie 1848, au primit cu brațele deschise și cu cununii de flori tabăra de la Islaz, care le-a adus pacea și libertatea.

La 9 Iunie 1848, căpitanul Nicolae Pleșoianu, amicul și camaradul meu iutim de fericită amintire, căruia am stăruit de i s'au adus în țeară de la Hiërs, din Franța de miază-zi, rămășițele lui pământestii, cari s'au inmormântat în cavoul familiei cu toată cinstea oficială cuvenită acelui brav cetățean român democrat și bun patriot.

În acea zi memorabilă de 9 — 11 Iunie 1848, căpitanul Nicolae Pleșoianu, împreună cu amicii lui din guvernul provisoriu și anume: 1) Preotul Radu Șapcă, (care a scăpat țara de clacă, poporul îi făcuse cântec). 2) Ion Eliade Rădulescu, părintele literaturii române, care a luptat ani îndelungați contra ciocoilor fanarioti și cari ziceau că: românii sunt slavii. 3) Generalul Cristache Tell. 4) Colonel Ștefan Golescu. 5) Colonel Nicolae Pleșoianu, s'au sculat la Islaz și au ridicat stindardul tricolor al libertății pentru prima oară. Și în fața lumii întregi, contra protectoratului exclusiv al Rusiei, colosul de la Nord, și al împăratului Nicolae I. de care și Europa se temea atunci, au proclamat drepturile acestei mândre țări ab-antiquo, dupe tratatele de la Cuciuc-Cainargi, dintre Domnitorii români, cu Sultaniul sublimei Porți.

La 1 Iulie 1852, muscalii au intrat în

țară, au luat țara zalog, au persecutat și exilat pe românii cari luaseră parte la acea mișcare patriotică de regenerarea poporului român.

Colonelul Nicolae Pleșoianu, a fost născut aci în Craiova, în casele sale părintești din str. Dorobănția, care pe viitor propun a se numi 9 — 11 Iunie 1859.

Propun asemenea ca stradele principale din Craiova, să poarte numele istorice, precum : Radu Șapcă, Ioan Eliade, Tell, Boliac, Nicu Bălcescu, Cuza-Vodă, Cogălniceanu, Magheru, Brătianu, Serurie, Christofi și alții, pentru a se pomeni în veci vecilor.

AL. CHRISTOFI.

„Carierul Olteniei“ No. 294 de la 16 Noembrie 1898, publică următoarele :

Cu ocaziunea venirii d-lui Dim. Sturza în localitate, a ținut ca o datorie a sa, să facă o vizită d-lui Alex. Christofi, vechiul amic al său și bărbat politic de la 1848.

D-nu Christofi, neputând primi această vizită, fiind bolnav în pat, d-nu Sturza i-a înmănat cartea sa de vizită, pe care, cu creionul stă scris următoarele rînduri : D. A.

Sturza, foarte regretă și dorește însănătoșirea patriarhului liberalilor și luptelor naționale.

D-nu Colonel Christofi, a ținut să răspundă acestor rînduri, felicitând calduros, printr'o lungă telegramă pe d-nu Dimitrie Sturza, cu ocaziunea onomasticei sale zile de la 26 Octombrie.

Conținutul telegramei s'a publicat deja în No. trecut al ziarului nostru.

Să trăiască regele Carol I de Hohenzollern, Rege constituțional, care domnește iar nu guvernează, după cum a zis Thiers.

Să trăiască toți leaderi noștri Liberali și Conservatori, în cap cu bravul nostru veteran D. An. Stolojan, oltean cu 24 de masele, fiind toți Români!

Libertatea României

(11 Iunie 1848)

Deșteaptă-te, o Musă, și cântă libertatea
Divina Libertate, ce nasce Egalitatea,
Frăția și Unirea, ș'al Patriei amor.

Destul, destul o musă, în prada letargiei,
Îți fu gura 'ncelestată de frica tiraniei,
Și tremurai ca frunza în glasu'i de Stentor.

Ce n'auzi tu că sună trompeta deșteptărei,
A deșteptării țarei, și a emancipării,
Pe care nici o dată noi nu o mai speram?

N'auzi un urlet mare ce pân'la cer se 'naltă?
E glasul Libertății, ce poartă în ea viață,
E glasul României adus p'aripi de vânt.

Sunt frații noștri, Musă, ce vin să 'mbrățișeze
Pe frații lor de sânge, să poată s'arboreze
Stindardul libertății pe clasicu'i pământ.

Ci scoală, și n'ai teamă, și fă ca să răsune
A lyrei tale coarde, Despoților le spune,
Că pentru dânșii, ora supremă a sunat.

Că d'astă-zi România reintră 'ncoronată
În drepturile seale, că e prenumărată
În statele Europei, ce jugu-a scuturat.

Că astă-zi România, e liberă, ferice,
Că ea redobândește costumele antice,
Și din mormânt ea ese de moarte triumfând.

Că astă-zi toți Români, o nație sunt tare,
Că ei dau mâna astă-zi cu popoul cel mare,
Că toți azi sunt un cuget, un suflet și un gând.

Ah! cântă, cântă Musă, divina Libertate,
Că mult, că mult e dulce! O! națiile toate
Cu drag îmbrățișează imaginați divină.

O! cântă, cântă Musă, căderea tiraniei,
Ce tu ai prorocit'o în secolul sclaviei,
Când rău ai biciuit'o fiind încă vergină.

Și spune tu la frații din toată România
Ce mult poate amorul, unirea și frăția
Ce surpă într'o secundă un tron, ș'al ei tiran.

Să aște Europe, ce astă-zi înviază
La glasul libertății, că încă circulează
În vinele române un sânge de roman.

A! dulce Libertate, de ce nu am puterea
Bărbaților de geniu, ce numai cu vederea
Îngheață pe despotii, ce 'n lanț țin pe popor

Să pot trâmbița falnic, în astă zi prea mare
D'eternă pomenire în vârstele viitoare,
A tele bine-faceri și fruct nemuritor.

Dar ce oare suspinul și lacrima curată
Cu glasul tău le scoate din inimă apăsată,
Nu tîmâie dulce p'altaru'ți de amor?

Esei bună tu, și blîndă, c'al tău cerese părinte
Ce semăna în lume acele dulci cuvinte,
Din care azi răsare viața tuturilor.

Primește dar tu astăzi o dulce Lăbertate
Spre semn de mulțumită omagele curate
Din partea unui popol ce mult a suferit.

Și apără tu Zee, cu aripi protectoare
Iubita Românie, a căreia chemare
A fost a fi între State, un Stat foarte mărit.

C. D. ARICESCU.

NODUL GORDIAN

În Paris, mai adesea-ori, petreceam în „Cafenelele Chantante pe câmpul Eliseelor.

Generalul Tell, fiind cam nervos, a propus în mai multe rânduri, că cine va trage nodul, să plătească consumația seara. Tot d'a-una eram cel d'intîi la tragere și tot d'a-una trăgeam nodul, și lucrul firese, plăteam consumația. Mirat de acest „noroc“ continuu, am bănuît numai de cât o farsă,

până ce, într'o bună zi, l'am prins cu ocaua mică.

Să fiți vădut atunci cum să prăpădeau de ris, și firesce, consumația era pe seama lui.

În timpul șederei noastre la Paris, am vădut prima reprezentație a operei „Profetul“ pentru a cărei punere în scenă s'au cheltuit 100.000 franci și o serbare la Sf. Cloud, cu o iluminatie feerică și cu o multime imensă, care nu înceta de a striga : „Să trăiască Franția.“

Atunci Tell a rugat pe Eliade, în aceea noapte strălucică, ca să improviseze ceva . . . iar Eliade a răspuns : Mon cher, am pierdut ori-ce ilusie și astăzi nu mai mă pot inspira de nimic.

Adevărul e, că, de când Eliade a început să facă politică, nu se mai putea inspira de idei generoase.

AMINTIRI și IMPRESIUNI

După un exil de 9 ani, la anul 1857, eu, Tell și Pleșoianu, de fericită amintire, am intrat în țară și am început să propagăm saluturile, cari există astăzi, în locul celor vechi fanariotice, ca: cocoană, coconiță, plecăciune, sărut mânușițele și piciorușele, precum și scrierea cu litere latine, propagate de nemuritorul Eliade în „Curierul de ambe sexe,” în locul scrierei ciocoesei cu aruncături și etage pe de-asupra.

* * *

Atunci era un avocat „inteligent,” Alecu Măcescu, care a spus la tribunal că jalba d-lui Christofi n'a putut'o citi, de și a fost cu ea chiar și la țircovnicul bisericeii.

B O N - J O U R

Odată aflându-mă la Paris, Nicolae Opran mi-a făcut observație, că: de ce eu în tot cursul zilei nu zic de cât bon-jour.

Ca să ne deslege această aposie, ne-am adresat la madama care sta la bufet și care

ne-a răspuns că: la Paris de dimineața până la 12 ore noapte nu se zice de cât bon-juor — și de la miezul nopții să zice bon-die.

Bon-soir există la Parisianii numai în dicționar.

Direcțiunea ziarului nostru printr'o petiție adresată Consiliului comunal al orașului Craiova, donează comunei fotografia în format mare, a distinsului nostru cetățean și veteran de la 1848 Alexandru Christofi.

Fotografia e încadrată într'o frumoasă și elegantă ramă.

Acest tablou lucrat în atelierul d-lui Kraus, fotograf din strada Unirii, a fost premiat la expozițiunea agricolă din localitate.

Suntem siguri că d-l Primar N. P. Romanescu care are o deosebită stimă și venerație pentru bărbații noștri politici, va primi acest tablou, făcând ca el să fie așezat în sala Consiliului comunal.

După ziarul „Curierul Olteniei“ de la 30 Noembrie 1898.

D. Primar a primit cu mulțumire acest tablou și l'a așezat în sala consiliului comunal, ca un relief de la 48.

OMUL CINSTEI

Regret din suflet perderea lui G. Cantacuzino, fost ministru de finanțe, care s'a stins din viață la 9 Decembrie 1898, orele 1 dimineata.

Prin G. Cantacuzino, patria Română pierde un insemnat bărbat de stat și un neprihănit fiu și urmaș al generației, care a clădit edificiul României moderne.

Interiorul piramidei

Cu lumânări aprinse, ținute de mâini, am trecut pe un zid îngust, de unde se vedea apa numită puțu lui Plinie.

Am intrat într'un salon mare, spațios, cu tavan 'nalt, zid numai de mosaicuri, la mijlocul salonului un pedestal, d'asupra un cosciug de piatră, pe care barbarii l'au jefuit de bogățiile ce conținea.

Atunci era obiceiul, de a se inmormânta Regii, cu toate bogățiile lor.

Alături era alt salon, al Reginei, cu un cosciug pe pedestal.

Vederea de la piramida cea mare

D'asupra piramidei sunt inscripțiunile voiajiorilor, unde ne-am inseris și noi.

Vederea de pe piramidă cea mare, era grandioasă, era sublimul, era infinitul, era Dumnezeu, de unde se putea zice: Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ, pace oamenilor cu bună-voință!

Nu se vede de cât munți de năsip, pe care vijeliile le strămutau de la un loc la altul.

Piramidele sunt nalte de 449 metri, cea mai mare înălțime, cari există. Pe cât ziua e o căldură nesuferită. Noaptea cade o rouă care udă pământul și se fac două recolte pe an.

FANATISM

Eu nemulțumit de conduita amicilor noștri politici, Pleșoianu mî-a dis: „Dacă vei trece la albi, să știi că am să te împuşc!“ așa de fanatic era amicul meu pentru libertate, în cât n'ar fi esitat a repune pe orî-cine pentru acest ideal.

Când am fost prefect la Dâmbovița, am
vizitat mănăstirea Dealului, unde se afla capul
lui Mihaî Viteazu.

O ! ziduri întristate,
O ! monument slăvit,
În ce mărire 'naltă
Și voi v'ați proslăvit.

De CÉRLOVA

Sătira lui Ioan Eliade Rădulescu, contra
lui Boliac :

O dihanie de cioară,
Ce-î dedese naiba 'n gând,
Să ia fulgi de alte paseri
Să iese la sbor cântând.

După ziarul „Voința Craiovei“ de la 29 Aprilie 1898.

Duminecă 26 Aprilie s'a întrunit parte din
membrii clubului liberal, proclamându-se pre-
ședinte d-nu Al. Christofi și secretar d-nu M.
Măldărescu.

D. Ciocazan a arătat cum după nenorocita
perdere a lui C. Filipin, a gerat atacurile clu-
bului, dând seama de întrebuințarea fondurilor.

A cerut alegerea comitetului conform art. 23 din statute.

D. Florescu, arătând cum mulți comercianți sunt ocupați cu facerea inventarului a cerut amânarea alegerii comitetului.

D. M. Măldărescu, a susținut părerea d-lui Florescu și în urma unui discurs a d-lui Christofi, Adunarea a decis :

1) Convocarea adunării generale se va face pentru ziua de 17 Maiu, de oare-ce la 3 și 10 Maiu sunt serbători naționale.

2) Convocările se vor face individual.

3) S'a autorisat d-nu Ciocazan a gera și pe viitor, până la alegerea comitetului, afacerile clubului.

După ziarul „Curierul Olteniei“ de la 11 Maiu 1898.

Distinsul nostru cetățean, d-l Alex. Christofi a fost ales ca Președinte al clubului liberal din localitate.

E o laudă pentru partidul liberal că n'a dat uitărei pe un vechiu și distins liberal care în toată viața sa politică nu s'a deslipit de stindardul național liberal.

Distinsul nostru concetățean a fost un stâlp puternic al partidului liberal, și rămâne pururea

o icoană de stimă și venerațiune pentru tineretul nostru.

Dupe ziarul „Curierul Olteniei“ No. 220, anul 1899.

ALEXANDRU CHRISTOFI

Ilustrația de mai sus, este cea mai recentă fotografie, a distinsului nostru cetățean și fiu al Craiovei, Alex. Christofi.

Dacă în nenumărate rânduri, ziarul nostru a amintit de numele și faptele istorice ale acestui veteran și bărbat politic de la 1848, este că memoria, devotamentul și iubirea lui de țară și popor să rămăe neuitate și vecinic înprospătate, în inimile aceloră cari, hotărâți, vor să servească în mod cinstit și devotat intereselor cetățenești.

Multiplele acte de bine-faceri, și foloasele ce prin el s'a adus noiei generațiuni, vor rămănea ca exemple, cu cari tineretul de astăzi, să se servească în viitor.

Diracțiunea ziarului, cum și întregul personal de redacție, aduce călduroase mulțumiri, bunului și distinsului cetățean, care cu mult a contribuit la existența ziarului nostru.

Dăruiască-î Domnul, mulți ani de viață,
pentru ca multiplele sale bine-faceri, să ser-
vească multora ca exemplu.

IOVIS.

D O V A D A

S'a primit la Primărie, tabloul oferit de
distinsul cetățean Alexandru Christofi.

Această frumoasă ofrandă se va pune în sala
de ședințe și se va încunoștința consiliul co-
munal, pentru a aduce mulțumirile sale, ge-
nerosului donator.

Secretarul Primăriei, **N. M. Boboc.**

1898, Decembrie 22.

C R A I O V A

Frumoasa dimineată,
În manta singeroasă.
Acum răsare soarele,
Frumos, măreț sosește
Oh! anii ai tinereții,
Unde sunteți voi!

de ELIADE.

UMEZALA PAREȚILOR

Păreții se ung cu următoarele compoziții: 100 grame ceară galbenă, 4 chilograme esență de terbentină.

Se ține această compozițiune pe cenușe caldă, să încălzește apoi câte o bucată de perete cu manganu, îndată ce vedem că peretele s'au uscat bine, îl ungem cu o bidinea, compozițiunea pătrunde în părete până la un centimetru, dupe ce am ceruit ast-fel tot păretele umed îl putem vărui, zugrăvi sau tapisa cu hîrtie, fără a mai avea umezeală.

Acest mijloc este infailibil.

ISOLAREA UMEZELEI

Cu ajutorul lespedilor de ipsos din fabrica Victor Socec, Câmpu-Lung, ori-ce părete umed se poate isola cu desevîrsire de a se face nevătămător sînătății. Osebit de aceasta păretele umed devine absolut invisibil.

Fabrica Victor Socec, garantează de eficacitatea și durabilitatea acestui sistem.

Orî-ce detalii a se cere, fie în scris s'au verbal la depositul general, București, calea Grivitei 138 și la fabrica din Câmpu-Lung.

Veni, vidi, vici, adecă: am venit, am vădut și am invins, a zis imperatoarele Iulius Cesar, care a bătut pe Belisarie, a desființat republica și s'a proclamat împărat.

Cere că ți se va da.

Bate că ți se va deschide.

SFINXU, este un cap mare de om, care se vede de la o mare depărtare de la piramide.

AFORISME ARABE

Aforismii conțin o multime de sentințe și de învățăminte pline de înțelepciune pentru viața practică. Dăm aci câte-va din ele :

Omul nu poate aprofunda propria sa ființă necum să înțeleagă divinitatea. Creatura pătrunde pe creatorul care a creat totul. — Omul cel mai bun e acela care aduce mai mult folos lumii. — Învață de la orî cine ! Omul are datoria să lupte în avantajul său, dar nu să-și peardă timpul în lupte nefolositoare. — Bo-

găția e de mai puțină valoare de cât știința ; știința apără, bogăția trebuie apărată. — Numai între oameni să întâmplă, ca unul să cântărească mai mult de cât o mie. — Oamenii și cărțile trebuie să se îndrepteze neconținut. — Nici un om nu e fără greșală ; cine caută o amicizie durabilă, să nu se isbească de nimicuri. — Frumusețea limbajului este în scurtimea expresiunii. — Dreptatea asigură existența statelor. — Blândetea este sublimitatea umană.

— Lovitura unui amic e îndoit de dureroasă. — Mai bine singur, de cât în societate rea. — Oamenii însemnați au obiceiuri speciale. — Zidul a întrebat pe cui : De ce mă găurești ? Cuiul răspunse, întreabă pe acela care mă lovește. — Un sfat bun, este o faptă bună. — Dumnezeu nu iubește pe acela, care și chinuște servitorii. — Plătește pe lucrător până nu i s'a uscat sudoarea de pe frunte. — Când ești mânios... ședî pe scaun ! Din tinerețe trebuie să ne deprindem cu politetea. — Frumusețea nu stă în haine frumoase, ci în moravuri frumoase. — Dacă faci bine unui om bun, l'ai îndatorat, iar unui om rău îți devine prin aceasta un dușman. — Fie-care om are două lădi : într-una păstrează greșelile altora, în alta pe ale sale ; dar arată nu-

mai pe cele d'întâi. — Când ești în drept, nu striga. — Cine onorează bătrânețele și nu iubeste tinerețele, nu e dintre noi. — Ferice de acela care, avînd de a se ocupa de propriile sale greșeli, n'are timp să se ocupe de ale altora. — Omul e ca și pomul; cît timp are poame e vizitat de oameni; după ce s'au adunat poamele, pomul e părăsit de toți.

MAHOMET

Mahomet reproșează lui Isus, că nu l'a numit profet.

Nu este de cît un singur Dumnezeu și Mahomet profet al său.

Ludovig al XIV a băgat în foc toate actele de bani ce s'au cheltuit, ca să nu se afle nici-o-dată cît l'a costat splendidul Versailles.

La Cairo am văzut cuptoare cu ouă, puse în piramide, în care se clocesc și puii se vînd cu banița.

Auzi buciumul că sună

Auzi buciumul că sună,
Tricolorul s'a nălțat ;
Cete de eroi s'adună,
Văile adênc răsună ;
Armăsarul a turbat (bis)

Aduceți-mi arme mie,
Dați-mi, dați-mi calul meu ;
Vreau să mor în bătălie,
Nu ca robul în sclavie.

Și mă jur pe Dumnezeu (bis)
Că de-o sută și de-o mie
Nu vreau, nu vreau să știu eu !

Românași, copii de bravi, (bis)
Până când să fim noi sclavi (bis)

Înainte, înainte,
Curgă sângele spurcat,
Simță morții în morminte
Că Românul s'a sculat !

Biblioteca
Regională Craiova

